له کوټله تر کابله

(یونلیک)

فیروزخان صادق

۱۳۹۴ لمریز کال

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوتله تر کابله

(د کابل یونلیک)

فیروزخان صادق

۱۳۹۴ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: له کوتله تر کابله

لیکــوال: فېروزخان صادق

خپرونـدی: د افغانستان ملي تحريك، فرهنگي څانگه

وېـبپـاڼـه: www.melitahrik.com

ډیزاینـگر: ضیاء ساپی

پښتۍ ډیزاین: فیاض حمید

چـاپشمېـر: ۱۰۰۰ ټوکه

چـاپـکـال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحريك د خپرونو لړ: (۳۳)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسولیت لیکوال پورې اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریك یادښت

د افغانستان ملي تحریك د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریك دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترځ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریك په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریك ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملی کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریك هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریك له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور ودانی ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هیله

د افغانستان ملي تحریك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتنو د لوی کور افغانستان
پر لور یو سفر

ښاغلی فیروزخان صادق نه یوازې یو ښه شاعر، ژورنالسټ، کالم لیکونکی، ریډیو پاکستان کوهاټ کې اوونیزه خپرونې پیشکوونکی، یو ښه انسان، دکوهاټ د بابرې باندې اوسېدونکی، د کوهاټ د سیمټو کارخانې کې یو مزدورکار، یو محنت کش انسان ، یو خوداره سړی، په دې ټولو خوبیو باندې په رښتیا فیروزخان صادق دی، د پښتنو لوی کور افغانستان ته کوم سفر د استاد اسماعیل یون او د افغانستان د ملي تحریک په بلنه کړی وو ، د هغې ډېر حال احوال دوی پخپل یونلیک کې بیان کړی دی، هسې خو هغه ټول ملګري چې دوی سره په سفر کې شریک وو ، هغه د دې سفر سلطاني ګواهان دي، خو زه یې پکې په ګواهۍ ورکولو کې ډېر باوري ګڼلی یم، نو ځکه یې ماته په دغه یونلیک د څه لیکلو وړاندیز کړی دی.

د ټولو نه وړاندې به د سفرنامې (یونلیک) په هکله یو څو خبرې وکړو ، حمید وصال چې د انجمن ترقی پسند بنو په یوه غونډه کې کوم لیکچر ورکړی دی ، د هغې نه یو څو ټکې ستاسو په حضور کې وړاندې کوم، هغوی وایي؛ چې ژوند پخپله یو سفر دی، سفر د حرکت نوم دی، چې مختلف اړخونه لري لکه جسماني سفر، ذهني سفر، معاشي سفر، د انسان په فطرت کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې چېنې ده او د خپلې بې چېنۍ په سوب انسان په یوه ځای کې تم شوی نه دی، سفر ډېر زیات افادیت لري، چې د انسان په تجربه او مشاهده کې اضافې کوی او سفر کونکی چې د سفر نه بېرته راشي، نو خپل کلي او قام ته نوې نوې خبرې راوړي او د مختلفو ملکونو او وطنونو د تهذیب، ثقافت او روایاتو نه خپل خلک خبروي، پښخوا به د لیک لوست د نشتوالي په سوب سیلانیانو د خپل سفر حالونه په زباني توګه خلکو ته ویل او د دې نوو نوو خبرو په بنیاد نړۍ د ترقۍ او سنۍ پوړۍ ته رارسیدلې ده، نو د انساني ترقۍ په دې عمل کې د سفر ډېر لوی لاس دی، انسان به اول په پښو یا په ځاریو سفر کولو او هغه یو قسم د ستړیا سره مخ و، نو هغه ګاډۍ ایجاد کړو او بیا د سفر د نورو اسانولو د پاره یې جهاز ایجاد کړو او دا نن چې جهازونو په سوب انسان خلا ته ورسیدو، دا ټول د سفر کرامات او کرشمې دي. ده وویل چې وړاندې به سفرنامه تش د تاریخ او جغرافیې حصه ګڼلې شوه، سفرنامه نګار به چې څه ولیدل، نو د فوټوګرافر په شان به یې خوندي کول، خو نن د سفرنامه نګار پخپله په سفرنامه کې شامل وی، اوس د ده مثال د فوټوګرافر نه بلکې د انځورګر (مصور) دی، اوس دې پکې د خپلې مرضۍ رنګونه هم اچوي او خپل تجربات او مشاهدات او احساسات هم پکې ځایوي او د دې په بنیاد سفرنامه په تخلیقي صنفونو شمیرلې شي ؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخکې لیکي؛ چې ترڅو پورې چې پښتو کې د سفرنامې د لیکلو د روایت خبره ده، نو پښتو کې اولنۍ سفرنامه د خوشحال خان خټک منظومه سفرنامه سوات نامه ده، چې د سوات ښکلي مطالعه پکې وړاندې کړې شوې ده. دویمه سفرنامه د عبدالرسول د کشمیر یادیږي چې نایابه ده، د ابن بطوطه سفرنامه میاعمرالدین په ۱۹۰۸ م کې ژباړلې ده، د مرزا دوست محمد سفر نامه سراج الحج په ۱۹۱۱ م کال د میا محمد یوسف د فرائض حج او د نصرالله نصر د امب سفر په نوم سفرنامې هم یادولې شی. د هند د آزادۍ د تحریک په لړ کې چې کومې یادې سفرنامې مخې ته راغلي دي که څه هم چاپ شوی وروستو دي، هغو کې د خدائی خدمتګار سره ترلی یا د عبدالاکبر خان اکبر سفرنامه د روسی ترکستان او افغانستان سفرنامه چې ۱۹۵۸م کال کې چاپ شوی ده او د میا اکبرشاه د آزادۍ په تلاش چې ۱۹۲۰م کال چاپ شوې ده، د پښتو د ادب حصه ګرځېدلي دي، د باچا خان زما حج سفر نومې سفرنامه په ۱۹۲۲م کال کې لیکلی شوی ده، خو چاپ شوې وروستو ده، د حمزه بابا نوم په پښتو ادب کې ډېر معتبر دي، څلور سفرنامې یې پښتو ادب ته ورکړې دي، دې کې د کابل سفرنامه (منظومه) ده، بله یې نوی پښتون په نامه په ۱۹۵۷م کال چاپ شوې ده، چې دا هم د کابل سفرنامه ده، د حجاز په لور نومي سفرنامه یې په ۱۹۷۰م کال کې چاپ ده او د چوړ سفر یې په رهبر نومي مجله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې قسطوار چاپ شوې ده. پښتو کې د حج په سفرونو ډېرې سفرنامې لیکلي شوي دي، د ذکرشوو نه پرته د سید ضیا جعفری، حکیم عبدالوهاب خرکی، سید جعفرحسین رښتونی، میاعبدالرحمان لوګی، قندهار آپریدي سفرنامې د یادولو وړ دي، د سیده فانته بیګم زما سفرنامه چې پاک و هند نه علاوه پکې د افغانستان او یورپ سفرونه هم شامل دي. د پښتو په یادو سفرنامو کې ذکرکېږي، د طاهر آپریدي سفر پخیر ۱۹۸۵م کال او سفر مدام سفر ۱۹۸۰م کال په نومونو دوه سفر نامې چاپ دي، د آسیر منګل د اماراتو سفر، د محمود آیاز دیدن نه ناوخته راغلو، د افضل شوق اووه ګامه مزل او سفر په واورو، د محمد سراج پیښورنه کلکتې پورې چې هغه دغه سفر د سوبهاش چندربوس د سل کالیزې په پروګرامونو کې د ګډون کولو په غرض کتابي شکل کې راغلي دي، دې نه علاوه محمد نواز طائر د حاتم طائي سفرنامه هم ژباړلې ده، چې په ۱۹۸۹م کال کې شائع شوې ده.

دا وو د سفرنامو یو لنډیز چې حمید وصال ډېر په کړاو راغونډه کړې وو.

دا د کال ۲۰۱۳م کال د مارچ میاشتې واقعه ده، چې د افغانستان د ځوانانو ملي تحریک او د ژوندون تلویزیون د استاد اسماعیل یون په بلنه موږ یو څو ادبي ملګري د کوهاټ نه سحر وختي روان شو، عبدالرحمن افغانیار، فیروزخان صادق،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټر صابر شینواری، جان محمد زرګر، شیررحمن بیتاب راسره ملګری وو، طورخم ته په ډېرو کندو کپرو ماسپښین ورسیدو، د لوی کور افغانستان د سفر دومره تلوسه وه، چې د سفر کړاو راته داسې نه ښکاریدو، چې ګوندې مونږ ډېر په تکلیف راورسیدو، بیا هغه وخت خو زمونږ ټوله ستومانی ووتله چې کله د طورخم په برید راته د ستړی مه شئ لپاره استاد اسماعیل یون صیب پوره پوره بندوبست کړې وو، د ګمرک لوی رئیس راته دومره تود هرکلی اووی، چې داسې ښکاریده چې لکه مونږ خپل کور ته راغلی وو او حقیقت هم داسې ده، چې د دربو ورځو په استوګنه کې مونږ دا نه دي محسوس کړي، چې مونږ مسافر یو بلکې داسې مو شمیرلی ده، چې د سحر کور نه ورک ماښام کور ته راغلي یو، په ګمرک کې راسره حسینه ګل، وارث خان نایاب، شاهد الله احساس هم ملګری شول، هلته د چارواکو سره د دواړه هېوادونو په هکله تاوده بحثونه وشول، خو غم او خوشحالی مو یوه ده، د یو بل ټکونه مو پیغور نه دی ګڼلی بلکې دا مو د یو بل شریک غم ګڼلی، چې څنګه دا ګمرک نه په فلائینګ کوچ کې کیناستونو سمد ستي ډاکټر صابر شنواري د افغانستان د بېلابېلو سیمو تاریخي معلومات رابرسیره کول شروع کړل، ان تر خاص کابل ښار پورې دوی به د هرې علاقې تاریخی حوالې بیاناوه، داسې محسوسیده لکه د افغانستان د تاریخ یوه غړیدونکی

(c) ketabton.com: The Digital Library

انسائیکلوپیډیا مونږ سره روانه ده، هر لمحه به مونږ د هرې سیمې تاریخ پخپلو سترګو لیدو، په ټوله لاره ځای په ځای لوی لوی هوټلونه جوړ شوي وو، د بهرنیو ملکونو اوبه، شربتونه، خوراکي شیزونه او د مسافرو د پاره ټولې آسانتیاوې موجودې وې، خو د افغانستان روایتی ترخې چای به ډېرې کمې ملاویدې، خلکو به د الوګانو چپس، پکوړې، دیخ شربتونو بوتلې ډېرې خوښولې، هلته د ځایي اوبو په ځای به د بهرنه راغلی اوبه زیاتې خوښولې، وجه ئې دا وه، چې د خلکو اقتصادي حالات هم ښه شوی وو، بلهدا چې د کابل خپلې اوبه د استعمال نه وې، د کابل ښار داسې ښکاریدو لکه مونږ چرته یورپ ته راغلی وو، موسم داسې خوندور وو چې شپه مو ډېره په آرام تیره کړه، سحر وختی په لوی هوټل کې ډېر منظم سمینار وو، ۲۹ لیکوالانو او منورینو خپلې ویناګانې وکړې، هر چاته به یو ټاکلې وخت ورکول کېدو، زیات نه زیات لس دقیقې او که چا به خبره اوږدوله، نو د بنداز کوربه ورته غږ ورکړو، ډېرې لوی لوی سکالران پکې د افغانستان د ګوټ ګوټ نه رابللی شوی وو او داسې دا سمینار ډېر په منظم ډول پای ته ورسید، د غرمې ډوډۍ انتظام شوی وو، هلته چې خلکو مونږ ته کومه مینه راکړه، تر اوسه مې هغه نه هیریږی، بیا د ژوندون ټیلویژون ته راغلو، د اسماعیل یون میرمنې د ماښام د ډوډۍ کړې وه، دویمه ورځ د کابل ښار په سیل اووتو، ډېر تاریخی ځایونه مو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولیدل، خو ما چې هلته د ځوانانو هلې ځلې ولیدې نو دا مې محسوس کړه، چې راتلونکی وخت کې به د ځوانان د هیواد واګې سمبالوي،هر ځوان دوه دوه نوکرۍ کولې، لیک لوست هم کوي، د نوو رسنیو سره کلکې اړیکې لري ، د نړۍ په سیاست ښه پوهه لري، د پښتو سره سره په انګلیسي هم ښه عبور لري، زړو افغانانو په مخونو د زوړ افغانستان ښې ښانې جوتې ښکاریدې، د پنځه دیرشو کالو د خارجي یرغل او داخلي جنګ باوجود هم د ولس د ځوانانو ارادې ډېرې لوړې ښکاریدې، د ملي تحریک په کوششونو ځای په ځای د چوکونو نومونه د پښتنو اتلانو په نوم لیکلي شوي وو، سره د دې چې وخت په وخت ورته ډېرې ستونزې مخې ته راغلې وې، خو دوی ددې هیڅ پروا نه ده کړې او خپل مرام ته یې ځانونه رسولي، په کابل ښار کې ډېرې لویې لویې هوټلې، مارکیټونه، شادی هالونه، پلن پلن سړکونه، د نوو نوو ګاډو پکې درز دروز داسې منظر پیش کولو لکه دلته هر ورځ وادونه کیږي، امن وامان پکې ډېر وو، خو بیا هم پولیس ځای په ځای د هر قسمه پیښو ته تیار ولاړ وو، درې ورځې مونږ داسې تیرې کړې چې سحر او ماښام به چرته نه چرته یو نه یو بندهار وو، دا هر چا دا خواهش وو بلکه ډېره مینه وه، چې دوی غوښتل چې مونږ پخپلې میلمستیا ونمانځي خو وخت به مونږ ته اجازه نه راکوله، داسې درې ورځې تیرې شوې لکه خوب،زمونږ ملګرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خپلې کډې وتړلې، بيرته خپلې خړې پختونخوا تـه روان شو، او داسې چې تر اوسه پورې مو هغـه مينـه هيـره نشوه کومـه چې مـونږ د ځـان سره راوړې وه او يـوه ملامتيـا ځـان سـره هغـې سيمې ته راوړه، چې دا افغانان ورونـه مـونږ تـه څومره د قـدر پـه نظر ګوري يعنی بيخی د ورونو پـه سترګه او زمـونږ سرکار ورتـه د ترهه ګر پـه نظـر، دلتـه مې زړه ډېـر خراب شـو، او ترڅو چې دا رويــه او انســانی تــذليل وي، نــو د دواړو ملکونــو يوبــل ســره اړيکې امکـان نـه لـري، چې هغـه د ورولـۍ رشـتـه دوام ولـري، حيران پـه دې يم چې دواړه هيوادونه يو بل سره دومـره تړلي دي، چې د ښه او بد تاو يې يو بل ته خامخا رسي، خو پـه پاکسـتان او افغانستان دواړو کې داسې قوتونـه شـته چې هغـوی هيڅکله د دواړو هيوادونو تر مينځه کلکه ورولي او مينه قـائم و دائـم وي، پـه دې کې هيڅ شک نشـته چې بهرنـی او داخلی قوتونـه هميشـه داسې کوششـونه کـوي، چې د دواړو هېوادونـو تـر مـنځ داسې کـړکيچن حـالات روان وي، دا دغـه نـاوړه کـار غندنـه يـوازې پـه دعـا نـه بلکـه دوا پکـار ده. بايـد دلتـه يـو خبره ورزياتـه کـړم چې پښــتون پــه دې ســيمه کــې د ټولــو نــه آرزان ځيــز دی او بهرنيــو قوتونو ته د داسې قـام ضرورت وو کـوم چې دوی ډېـر پـه آسـانه استعمالوې شې، نو ځکه هره لوبـه د دلتـه شروع کيـږی، د مثـال پـه توګه د پاکستان د کرنسی په نوټونو کې د ټولـو نـه کـم نـوټ د لسو روپو دې پـه کـوم چې د باب خيبر تصوير چاپ شوی دی او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرو په نوټ د قائداعظم د قبر تصویر دې او هم دا رنګې د پنځه سوه نوټ باندې شاهی جمات تصویر دی، د دې مطلب نور څه کیدې شی چې د ټولو نه آرزان بیعه پکې پښتون دی چې په لسو روپو هم آخستلې شی.

د تیرو څو لسیزو راهیسې دا هرڅه مونږ پخپلو سترګو ګورو او وینو خو دا چې دا څه کیږی او څوک یې او ولې یې کوي، د دې نه مونږ ښه خبر یو خو که څه وایو نو وئیلې نشو، که څه ووایو نو بس دومره چې د داخلي او خارجي قوتونو ترمخه یوه موخه ده، هغه مو ده چې پښتون قام په معاشي، سیاسي، معاشرتي او مذهبي توګه دومره په کړکیچونو آخته کړي، چې د مخ په تلو لارې ګودرې ورنه خطا کړي، ددې مخنیوي د پاره مونږسره هیڅ داسې قوت نشته چې مونږ ترې خپل ځانونه او راتلونکی نسل وژغورو، هغه د سلیم استاد شعر دی چې:

پښتو کوڅه په کوڅه ګرځي پښتانه لټوي
پښتون ترمخ په وړاندې ځي چې ما دې نه لټوي

اعجاز خټک
دلاچی
۲۲ .می ۲۰۱۵ م کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوتله تر کابله

انسان د ازل نه په سفرونو او تېـالونو مئين راروان دی يا داسې
به ووايو چې سفر او تګ راتګ د يو انسان ضرورت دی. هم دغه
وجه ده، چې انسان د هر نوي سفر نه خوند اخلي او د سفر د برې
پيښې او واقعات چې بيا کله په ليک کې محفوظ کوي، نو دې
تـه بيـا راپورتـاژ ويلـې شـي، خـو دغـه ليـک د سـفر د بشـپړه
معلومات ولرى نو بيا سفر نامه بللى شي. په ادب کې د راپورتاژ
د ليکلو او د سفرنامو د ليکلو روايت ډېر زوړ دی، خو پـه دې
لنـډه مـوده کـې چـې پښـتو ادب کـې ځـومره سـفرنامې او
راپورتاژونه ليکلى شوي دي ټولو پـه ادب کې خپل يو اهميت
او مقام ترلاسه کړی دی، نه يوازې دا بلکې په مکمل ډول يې په
ادب کې د يو صنف حيثيت موندلى دی، دغه وجه ده؛ چې په
دې مـوده کـې دې صنف تـه پـوره پـوره پاملرنـه شوی ده، کـه پـه
سفرنامو او راپورتاژونو خبره کوو، نو خبره به ډېره اوږده شي،
خو په لنډو لنډو به راوګرځو. ښاغلی فيروز خان صادق د پښتو
ادب او صـحافت پـه حوالـه يـو پيژنـدلې شـوې نـوم دی، چـې د
پښتو صحافت او ادب په ميدان کې خپله يوه پيژندګلو لري، د
هغه دا راپورتاژ هم د هغه دصحافتي ژوند فکر او نظر يو نچوړ
دې، چونکه راپورتاژ هم د صحافت يو مد دې، يوه څانګه ده،
نو ځکه د نوموړي دا هڅه د هغه د صحافتي تجزيي او مشاهدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ښکاره نمونه ده، دا راپورتاژ د پښتنو د لوی افغانستان سفري روداد دی، نو ځکه د دې سفر خپله یو رومان هم د دې سفر سره تړلې وو، یو روحاني او مسلکي تړون هم د دې سفر د مسافرو لاس کلک نیولې وو، چونکه زه هم د دې سفر یو برخه وم، نو چې کوم احساس په دې سفر کې ما احساسولې دې، ښاغلي فیروزخان صادق د هغې انځورګري هم کړې ده، په ټول سفر کې به د ټولو غریدونکو ملګرو په شتون کې په هم دا ښاغلې داسې غلې وو، چې د هغه ژورې چپتیا به په نورو ملګرو ساه ډوبې راوسته، خو هغه د دې سفر نه چې څه ترلاسه کول، نو د پاره یې د خپلې ژورې مشاهدې سترګې پرانستې وې، د هغه ټول قوتونه هم د دې مقصد د پاره ویښ او بیدار وو، خو دا پته هله ماته ولګیده چې راته ښاغلي اعجاز ختهک د هغه دغه مسوده د لیک د پاره په برېښنا لیک راولیږله او ما چې کتاب څنګه څنګه لوستو او پکې غرقیدم نو دا احساس راته وشو، چې د دې سفر په ټوله لار او هلته په هر ځای کې دا ښاغلی دومره غلی ولې وو؟ بهر حال دا راپورتاژ ډېر خوندور دی، دغه سفر چې د کومو کومو پړاوونو نه تیر شوې وو، د مینې او جذبې د کومو ګوټ پیرونو نه تیر شوی دی، نو د هغې ټول ټکی په ټکی په راپورتاژ کې په ژوندی بڼه لیکلی پروت دی، زه د دې کتاب د لوستونکو ذوق او مینه نشم خرابولی، چې د خپل مضمون د طوالت او ضخامت د پاره ترینه څه ټکي او کرښې را

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخلم، بلکې دا په لوستونکو ته پرېږدم، چې په خپله دا کتاب ولولي، د دې نه خوند واخلي، خدای دې وکړي، چې پښتانه د ښاغلي فیروزخان صادق دا د قدرور هڅه په درنو ټکو اوستايي او دوعا به کوو چې دا راپورتاژ دې د پښتنو د یووالی او تړون یو ګام ثابت شي، چې د پښتنو د یو موټې کېدو لاره هواره کړي او دې سره سره دې د استاد اسماعيل یون صيب او د هغه د ملګرو کورونه هم ودان وي، چې د دې مقصد د پاره کار کوي، هیله ده؛ چې پښتنو ادیبانو شاعرانو داسې د پولې يو خوا بلخوا تګ راتګ به هم داسې دوام لري ځکه جه دا پولې او دا کرښې د پښتنو دغسې یووالی او تړون به نور له مینځه وړي او هاغه ورځ لرې نه ده، چې ټولې کرښې او پولې به ونړېږي او پښتانه به یو شي.

په درنښت

سیده حسینه ګل

مردان

جون ۲۲ مه ۲۰۱۵ م کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوتله تر کابله

افغانستان زمونږ لوی کور دی، په زرهاو کلونو لرغونی تاریخ لري، اسلام دلته د شروع نه د دین د دعوت په برکت خپور شوی دی او بیا په ۲۳ هجري کې د حضرت عمرفاروق (رض) په دور خلافت کې دلته اسلام نور هم پیاوړی شو، هرات، بامیان، فاریاب، بلخ، جوزجان، تالقان او قندهار هم په اسلامی سلطنت کې داخل شو او بیا د حضرت عثمان غني په زمانه کې کابل غزني او یو شمیر نورې سیمې هم د فتحې نه پس په اسلامي سلطنت کې شاملې شوې او یو مضبوط او مستحکم اسلامي افغانستان جوړ شو.

هم په دغه اساس ورسره زمونږ د مسلمانانو عقیدت هم دی او محبت هم او بیا د پاکستان سره خو یې د دین جغرافیې، کلتور، تجارت، ادب، ځکه نو د دواړو هېوادونو ولس د یو بل لپاره د اخوت، مینې او احترام په جذبو سرشار دي او د یو بل هېواد ته د تګ په وخت ځان مسافر نه احساسوي خصوصا کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په ۱۹۷۹ کې روسي عسکرو په افغانستان یرغل وکړو، نو د افغانستان مسلمان غیرتي او پتمن ولس د خپل دین او ناموس د حفاظت په خاطر ګاونډي اسلامي هېوادونو پاکستان او ایران ته هجرت وکړو، چې زیات شمیر وګړي یې په پاکستان کښې مېشته شو، په دې دوران کې د لرې پښتونخوا ولس د خپلو افغانانو ورونو خویندو سره لکه د مدینې د انصارو سلوک وکړو او تر خپله وسه یې د دوی میلمستیا وکړه، بلخوا افغانان هم ډېر محنت کش او خواریکښ وو، چې هغوی هم لکه د ګیډۍ تیارې ته نه کیناستل بلکې لکه د زمري یې محنت ته ترجیح ورکړه او کار روزګار یې شروع کړو په ځای ددې چې په نور چا بار جوړ شي، د خپل کور او بال بچ د نفقې ګټلو د پاره یې د محنت او مشقت لاره غوره کړه هم دا وه، چې د خپلو انصارو ورونو خویندو سره یې ډېر ښه وخت تیر شو.

په دی دوران کې د دواړو هېوادونو د وګړو ترمنځ د دوستۍ او خپلولۍ رشتې سره جوړې شوې، چې ورسره د دواړو هېوادونو د استوګنو د تګ راتګ سلسله نوره هم پراخه شوه او د ډېرو خلکو دا خواهش و، چې مونږ دې د خپل لوی کور سیل وکړو، چې د زمرې ځخه یې زه هم وم، ځکه چې ما به د خپلو سپین ږیرو او مشرانو څخه د افغانستان خبرې اوریدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خصوصا زما د ترور خاوند فتح محمد بابا چې اوس وفات شوی دی، هغه به د کار روزګار په سلسله کې ډیر افغانستان ته تللو او بیا به یې مونږ ته د هغه ځای حال بیانولو چې د وړوکوالي نه زما خواهش وو.

زه چې د ژورنالیزم څانګې ته راغلم او د ورځپاڼه وحدت پېښور سره مې عملي کار پیل کړ ما ویل اوس خو به افغانستان په دورو ستړی شم، ځکه چې افغان مهاجرینو چې کوم اوه تنظیمونه جوړ کړي وو وحدت یې اتم تنظیم ګڼلو وحدت د افغانانو په شا کلک ولاړ وو او تر جنګ بندۍ او بیرته تګ او بیا ودانۍ کار په خلوص سره کړی دی. بیا په وحدت کې د افغانستان په موضوع یو شمیر لیکونه او خبرونه هم زما چاپیدل خو د ورتګ نصیب مې نه و شوی او بیا چې په لوی افغانستان کښې حالات زیات کړکیچن شو، نو بیا خو د تګ نه په نه تګ خوشحاله ووم، خو چې د ملګرو د دورو او هلته د ادبي صحافتي او کلتوري فعالیتونو څخه به خبریدم نو بیا به مې دغه خواهش په زړه کې په غورځنګونو شو.

د کال ۲۰۱۳ د اګست د میاشتې اته ویشتمه نیټه او د چهارشنبې ورځ وه، چې د کال ۱۳۹۲ هجری شمسی د وږی شپږمی نیټې سره سمون خوری سهار د لمانځه نه پس د خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلي نه کوهاټ ښار ته روان شوم، چې په هغه قافله کې شامل شم کومه چې د افغانستان د ملي تحریک او د ژوندون تلویزیون د مشر استاد محمد اسماعیل یون په بلنه کابل ته تلونکې وه او په کوهاټ کې د دغه زمه واري او مشري زلمي شاعر او انقلابي زلمي عبدالرحمان افغانیار ته سپارل شوې وه چې د یوې اونۍ راهیسې به یې شیبه په شیبه ماته یادونه کوله چې ځان تیار ساته کابل ته به ځو او چې ما به خپلوانو او دوستانو ته د کابل د سفر خبره کوله، نو هر یو به زه منع کولم او ویل به یې چې جنګ او بد امني ده او بیا د پاکستانیانو د پاره خو افغانستان قتل ګاه ده او زما ذهن یې داسې کړی و، چې ما ویل بس د تلو سره زما مرګ دی ځکه چې زمونږ په وړاندې رسنیو د افغانستان تصویر هم داسې وړاندې کړی و او زما خپلوانو دوستانو که ما ته دا نصحیت کولو نو هغوی ګرم نه وو.

خو زما یقین و چې افغانستان زما دویم بلکې لوی کور دی او پخپل کور کې مرګ هم د شهادت مرتبه ده او بل زما لکه د نورو مسلمانانو دا عقیده وه، چې د مرګ نه خلاصې نیشته او کومه ورځ او ځای چې د انسان د مرګ د پاره ټاکلی شوی دی هم هلته به دی رسیږي او هلته به مړ کیږي او هم په دې نیت سهار وختی بازار ته راغلم چرته چې ملګري جان محمد زرګر چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتو زلمی شاعر او انتهايي خاکسار مخلص ملګری دی زما په انتظار و بيا يو بل زلمي ليکوال او مينه وال شيرالرحمان بيتاب او انتهايي مخلص ملګري ډاکټرصابر شينواری، او په دوبۍ کی د پښتو ادبي ټولنې باني او(د شور شور خاموشی) شعري ټولګې خالق محترم اعجاز خټک او زمونږ د قافلې مشر او مهتمم ښاغلي عبدالرحمان افغانيار ټول راغونډ شو او د کوتل د تاريخي غرونو څخه مو د طورخم په طرف سفر پيل کړو.

په لاره مې ملګرو ته وويل چې سيد صابر شاه صابر ته به هم ورځو، ځکه چې هغه سره زما رابطه شوې وه او چې زما د کابل د تګ نه خبر شو نو قسم يې راکړو، چې سهار چای به مو زما سره وي او که تاسو دلته نه راغلۍ نو بخښنم به مو نه ملګرو زما سره دا خبره ومنله، خو په دې شرط چې هلته به ډير نه ايساريږو ځکه چې مزل زيات دی او وخت کم او زمونږ موټروان هم دا خبره نه منله ما ورته خپله مجبوري او د صابر شاه پيري او زورګيري بيان کړه او بيا په ډير مات زړه يې غاړه کيښوده او د سهار اته بجې مونږ د سيد صابر شاه صابر حجرې ته ورسيدو هغه زمونږ په راتګ ډير خوشحاله شو او د هر يو ملګری يې تود هرکلی وکړو د چايو څښلو په دوران کې مو ورسره خبرې اترې هم وکړې يو شمير عکسونه يې هم راسره وويستل او

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه کتابونه او معمار مجله یې ملګرو ته ډالۍ کړل او د کابل د لیکوالو د پاره یې هم مجله او کتابونه راکړل او چې د صابر شاه صابر نه رخصت شوو. نو د طورخم په طرف روان شو، چې د خیبر درې ته ورسیدو نو ماته دا شعر را یاد شو چې:

د خیبر دره خو لار د تلو راتلو ده
په کابل او پېښور کې افغان یو دی

ما چې د خیبر خړو غرونو ته نظر وکړو نو د تاریخ یو لوی باب مې مخې ته راغلو دا هغه تاریخي سیمه او سړک دی چې د افغانستان د ننګرهار ولایت سره د پېښور پیوستون کوي په زرهاو کالونو تاریخ لري دا هغه لاره ده چې د وسطي ایشیا فاتحینو د هندوستان د حملو د پاره کارولې ده هم د غسې مورخین او سلیګري هم پرې تلي راغلي دي او د پاکستان د جوړیدو نه پس د دواړو ملکونو تر منیځه مهمه تجارتی لاره ده، خو د دومره تاریخي اهمیت لرلو باوجود دا لاره د کنډراتو نمونه وړاندې کوي. هر ځای کې لاره خرابه ده دومره د شوارګزار سفر دی، چې بنده په تګ پښمانه کړی تقریبا ۴۸ کلومیټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوږده دا لاره د افغانستان په تنګ کې تر ټولو مشکله ده. سره د دې چې په دې لاره هره ورځ زرګونه قبايلي پاکستان او افغان وګړي سفر کوي د ټرکونو بسونو او نورو ګاډو شمير هم زرګونو ته رسي د ناټو د پاره د رسد لاره هم دا ده ولی بيا هم د دومره اهميت باوجود د تګ قابل نه دی. بلخوا په کابل ۲۰۱۲ کې پخوانی صدر آصف علی زرداري د دې سړک د جوړولو د کار پرانسته هم کړی ده او د يو اپس ايډ له اړخه ورته تقريبا ۲۷ ملين ډالر پانګه هم ورکړی شوې ده، خو په سړک کار دومره په سستۍ او لا پرواهۍ سره روان دی چې په راتلونکو لسو کالونو کې يې هم جوړيدل مشکل دي.

په دغه ازيت ناک سفر کې ما ته د خاطر افريدي مرحوم دا شعر رایاد شو چې:

د خاطر رنګين غزل ته حيرانيږم

په دی خړ خيبر کې څه دي بې له خاورو

خو زمونږ دا خوش قسمتی وه چې ټول ملګري ښه خوش طبعيت او خوش مزاج وو او د يو بل سره په ګپ بوخت وو ګنې يو طرف ته د ګرمۍ سخت موسم او بل طرف ته خراب کچه سړک او ځای سره په ځای کار کولو په وجه بيا بيا اودريدل چې زيات

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت مو پکې ضایع شو ، خو د دې ټولو مشکلاتو باوجود ملګري ښه خوښ وو او په څېرو یې د خوشحالۍ او تازګۍ نخښې څرګندې وې. دا سې معلومېده لکه چې د مودو مودو مسافر خپل وطن ته وا پس روان وي په لاره کې هغه تاریخي جماعت هم مخې ته راغلو چې څو کاله وړاندې پکې د جمعې د لمونځ په وخت ځانمرګی برید شوی وو او یو شمیر بې ګناه وګړي پکې په شهادت رسیدلي وو او جماعت هم شهید شوی وو. دغه منظر ټول ملګري غمګین کړل او شهیدانو ته یې دعا وکړه په سیمه کې یې د امن لپاره هم لاسونه پورته کړل نور هم د سیمې مختلف مقامات زمونږ د نظره تیر شو او بیا کله چې مونږ د طورخم تاریخي درې ته ورسیدو چرته د ډیورنډ کرښه مې ولیده ، چې د دواړو خواو پښتانه د یو بل څخه بیلوي لکه چې په یو کور کې چې څوک دیوال جوړوی او د کور وګړي د یو بل نه جدا کوی دا تریخ تاریخ مې هم د ذهن په پردو راخور شو چې د ډیورنډ د لاسه دا کرښه ولې راکښلې شوې ده او د لوی پښتون یو وجود یې ولې دوه ځایه کړی دی او بیا چې د دغه تړون معیاد پوره شوی دی، نو ولې په زوره حال د دواړو هېوادونو دولتونه او اولسونه ژوند نه تیروي او د دښمن د تړون پریکړه تر اوسه منې او عملي کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وخت زمونږ په ساعتونو کې د غرمې يوولس بجې وې د طورخم په دروازه د وړو ګلاليو کوچنيو په لاسونو کې ګاډۍ وې او ويل به يې ځوک مريضان ضعيفان يا سامان وړي، نو ګاډۍ حاضره ده، ځکه چې د طورخم په هډه کې چې مسافر کوز شي، نو بيا ډير مزل پياده کوي او پورې غاړه هډې ته ځي نو په دې دوران کښې مريضانو ضعيفانو ته تګ ګران وي او سامان هم نه شي وړلی. ما يوه شيبه دا منظر وليدو او دغو ګلاليو ماشومانو ته ډير خفه شوم ما ويل دا وخت خو د دوی د لوبو او زده کړو دی د خوشحالۍ او ازادۍ دی دوی ولې دغو مزدوريو ته مجبور کړی شوي دي او پخپلو تنکيو لاسونو درانه پيټي وړي، ما ته خپل ضمير جواب راکړو دا هر څه د دې سيمې د دښمنانو د سازش نيتجه ده که دوی دلته د جنګ اورونه نه وي بل کړي او پردی جنګ يې نه وی راوړی، نو دا خلک به داسې پسمانده او نا خوانده ولې وای؟ دوی به هم لکه د نورو ماشومانو سبقونه او مکتبونه ويل د خپل هېواد په ودانۍ او سوکالۍ کې به يې ونډه اخسته او د خپل سباوون لپاره به يې هڅې کولې.

ما په دغه موقع ځلور طرفه نظر واچولو ځکه چې زه په اول ځل دلته راغلی وم او په دغه لږ وخت کې مسافرو د تګ په نيت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وړاندې روان کړو او څو ملګري مو رانه مخکې وروستو شو ځکه چې هغوی هلته بلد وو او دوستان يې لرل چې د هغوی سره ووينې او بيا يې زمونږ د تګ نه خبر کړي عين په دغه وخت کښې د پورې طرف نه يو نوی موټر راغلو او زمونږ سره اودريدو چې د شا طرف نه يې ټوپک په لاس دوه کسان راښکته شو او مونږ ته يې هر کلی ووېلو او په موټر کې يې راته د ناستې بلنه راکړه.

زه حيران شوم خو ملګرو تسلي راکړه، چې دا موټر د يون صاحب په وينا د ګمرک ريس محترم زړه ورخان شينواري راليږلی دی ښه زړه ور کينه او بيا د سترګو په رپ کې مونږ د ګمرک ودانۍ ته ورسيدو، چې بيخي کمه فاصله کې و او د ګاډي ضرورت نه و. پياده هم تللی شوو خو د ګمرک د مشرانو مينه او پيرزوينه وه چې په دغه لږ مزل کې يې هم موټر راکړو.

کله چې مونږ د موټر نه کوز شوو نو د ګمرک ريس محترم زړه ورخان شينواري مدير ښاغلی قاسم خان ستانکزی او نورو کارمندانو زمونږ تود هرکلی وکړو او يوه شيبه يې راسره په خبرو اترو کې واړوله چې ډيرې ګټورې او معلوماتي خبرې مو واوريدې د افغانستان د حالاتو په اړه مو ترې ډير معلومات ته لاسه کړل په دې دوران کې د پښتو يو زلمی شاعر ښاغلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

جاوید شینا هم راغلو ورسره (ستا د سیمې کلیوال یم) کتاب خالق نصیب جان نصیب شینواری هم راغلو د دوی کلام زه په وحدت کې وینم او لولم یې ځکه ورسره غایبانه پیژند ګلو وه دوی سره مو هم ښې ګټورې خبرې وکړی یو بل ملګری عالمزیب شیرزاد هم راغلو داسی یوه لویه جمع جوړه شوه او یو بل سره مو د زړه حالونه شریک کړل په دی دوران کې د پېښور نه هم درې

ملګري هر یو میا لطیف شاه شاهد وارث نایاب او د ده میرمنه او نوموتې لیکواله محترمه سید حسینه ګل هم راورسیدل، دوی هم زمونږ په قافله کې شامل وو ، ځکه نو مونږ ورته انتظار کولو خو کله چې دوی راورسیدل د ګمرک په ودانۍ کې مونږ ته ډېره ښه او خوندوره ډوډۍ راکړی شوه، چې د دنیا هر نعمت

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکې موجود و په دې موقع هم د ګمرک شپ سلسله روانه وه د ګمرک رئیس محترم زړه ورخان شینواري. مدیر قاسم خان ستانکزي او د دوی نور کارمندان ډیر خوش اخلاقه او میلمه دوست مینه ناک او قدرمن چارواکي وو چې شیبه په شیبه یې زمونږ خیال ساتلو او خدمت ته موچمتو ولاړ وو په خبرو خبرو کې مو ورسره مرکه هم وکړه چې بیا په وحدت کې چاپ شوه.

د ډوډۍ خوړلو نه پس مو اودسونه وکړل چې د ماسپښین لمونځ وکړو، خود موټروان خواهش و چې لمونځ به په لاره کې وکړو، ځکه چې وخت د لمونځ ته ډیر دی او سفر هم زیات دی چې په وخت ورسیږو ملګرو ومنله او د ګمرک د مشرانو څخه مو رخصت واخستو او د جلال آباد په لاره کابل ته روان شوو سفر اوږد و او زمونږ زیات ملګري سنجیده وو بیا د حسینه ګل خور موجود ګي هم داسی وه، چې د بعضې بیباک ملګرو د لارې خنډ و خو افرین شه په ډاکټر صابرخان شنواري چې د طورخم نه تر کابله پورې په سفر کې مسلسل لګیا و د افغانستان پوره تاریخ یې په حافظه کې پروت و، د هرې سیمې په تاریخي او تهذیبي صورت حال به یې ډیرې تفصیلي او تاریخي علمي او د دلچسپۍ باعث خبرې کولې، ډاکټرصاحب پخپله هم د شینوارو قوم سره تعلق لري ځکه نو په دغو سیمو ډیرخبر دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیاتـه پوهـه لـري، چـې یـوه وجـه یـې دا هـم کیـدی شـي چـې ډاکټرصاحب څه موده وړاندې د شینوارو قوم د تاریخ لیکلو تابیـا هـم کـړې وه، نـو پـه دې لـړ کـې ترلـرې لـرې ګرځیـدلی و او معلومـات یـې راغونـډ کـړي وو ، د ډاکټرصـاحب سـره مـونږ ډیـر ازاد ګپ لګولـو کلـه کلـه بـه پـرې یـو نـیم ملګـری د طنـز ګـذار هـم وکړو ، خو افرین شه د ده پـه حوصلې چې پـه تندي یـې ګـونجې قـدري هـم نـه دی راغلـې او پـه هـره موقـع یـې د خنـدا پیشـانۍ څرګندونه کړې ده.

د افغانستان آب هوا بیخي بدله او معتدله وه د ګرمـۍ احسـاس مـو بالکـل نـه دی کـړی. پـه لاره کـې د سـړک پـه دواړو غـاړو شـنه باغونـه فصلونه غرونـه او سیندونه وو ، چـې زمـونږ نظرونـه یـې خپـل ځـان طرف تـه راجلب کول او مـونږ د دغـو قـدرتي نظـارونـه محظوظ کیدو. پـه اکثرو مقاماتو کـې مو ولیدل چې زمینـدارانو نوې میوې او سبزۍ د سړک پـه غاړه د خرڅ لپاره ایښي وې، چـې ما تـه یـې د مردان ملاکنډ پـه سړک د جهنډو ، جلاله، شیرګړ او تـر سوات پورې هغه منظر رایاد کړو چرتـه چې مقامي باغوانان او زمینـــداران ختکي، الــوچې، اســترابرۍ، مالټې، املوک او د موسم نـورې میـوې او سبزۍ خرڅـوي هـم دغـه منظـر د طـورخم جلال آباد پـه سړک مونږ ولیدو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سفر په دوران کې مو د مومند دره په مقام د سړک په غاړه جوړ شوی مسجد عمرفاروق کې د ماسپښین لمونځ په جمعې سره ادا کړو او د تحدیث بالنعمت په توګه باید ووایم چې د امامتۍ ثواب یې زما په برخه شو مخکې چې تیر شو نو د لوی مفکر شاعر لیکوال او سیاستوال استاد ګل باچا الفت مزار ته

ورغلو او دعا مو ورته وکړه، چې په لغمان کې موقعیت لري د دې نه پس په لاره کې د ماز دیګر لمونځ لپاره ودریدو دغه ځای کې ډاکټر صابر خان شنواری یو دوکاندار نه د شلو روپو چپس راواخستل او چې کله یې شل روپۍ ورکړې نو دوکاندار ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل شل نوري راکړه ځکه چې مونږ سودا په افغانیو پلورو. په دې خبره ډاکټرصاحب حیران شو او بعضې ملګري په خندا شو. نورو ملګرو هم د دوکانونو څخه د خوراک څیزونه او مشروبات رااخستل او د یو بل اکرام یې وکړو.

د دمې نه پس مو بیا حرکت وکړو او چې ماښام لمر پرېوتو نو په دغه وخت کې مونږ د کابل یکه توت سیمې ته ورسیدو

چرته چې د ژوندون تلویزیون ودانۍ ده. کله چې دروازې ته ورسیدو نو په وظیفه تعنیات څوکیدار زمونږ په روڼ تندي هرکلی وکړو او چې زمونږ د سفر نه خبر شو، چې د استاد اسماعیل یون په بلنه د یو سمینار لپاره راغلي یو، نو لا مونږ په خبرو بوخت وو، چې استاد یون پخپله بهر راغلو او زمونږ یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر تود هر کلی وکړو ، بیا ورسره د ننه د ژوندون تلویزیون دفتر ته لاړو ، چې لویه ودانې لري او د هرې خپرونې لپاره خپلې جدا ستوډیوګانې لــري. ورســره لــوی چمــن، کینټین،مســجد ، میلمستون او نورې ټولې آسانی هم دلته موجودې وې. کله چې

مونږ دننه لاړو ، نو په چمن کې دوه میلمانه ناست وو. چې څنګه له مونږ سره مخامخ شول نو ډیر په مینه یې راته هرکلی وویلو او خپله پیژندګلوي یې وکړه چې د هغې تر مخه په دوی کې یو استاد ثناء الله خان یوسفزی و چې د ال انډیا ریډیو د ډهلي پښتو خپرونې معروف نطاق و. او ما یې ډیر په وړوکوالي اواز اوریدلی و. ځکه نو هرکله چې ده خبرې وکړې، نو ما ترې تپوس وکړو ستاسو اواز می چرته اوریدلی دی او بیا هغه د ال انډیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریډیو د ډهیلی خبره وکړه او چې کله ما ورته وویل ستاسو د اواز سره د وړوکوالي نه واقف یم، نو بیا یې راته ټوله کیسه وکړه چې په بنیادي توګه د صوابۍ ضلعې د زیدې کلي سره تعلق لري، بیا د دوی نیکونه تخت بابې مدې بابا ته راغلي وو او وروستو یې مشران بټګرام ته تللي وو. هم دغه ځای نه بیا دوی هند ته لاړل خو جایدادونه او خپلوان یې اوس هم په دغو ځایونو کې میشته دي. البته ثناء الله خان یوسفزی د خپل خاندان سره اوس مهال په هندي کشمیر کې ژوند کوي او دلته د پښتنو قومي مشر دی. چې په کشمیر کې د پښتنو روایاتو او ژبې د خوندي کولو او غني کولو لپاره په لویه پیمانه کار کوي. ډیر خوش اخلاقه سړی وو او لویه تاریخي پوهه او پانګه یې لرله.

دویم میلمه د هند څخه راغلی ډاکټرعبدالخالق رشید و چې په هند کې په افغان سفارتخانه کې د کلتوري چارو مسول دی. نوموړی ډیر شریف شخصیت دی. یو شمیر کتابونه مقالې او د پښتون قام تاریخ یې لیکلی دی او خصوصا په هند کې د پښتنو د تاریخ څخه ډیر خبر وو او اوس مهال چې کوم پښتانه په هند کې میشته دي د هغوی متعلق یې هم دقیق معلومات لرل. په دې دوران کې زمونږ ملګرو ته هم موقع ورکړی شوه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وار وار سره خپله پېژند ګلوي وکړي. هر ملګری خپله لنډه پېژند ګلوي وکړه. البته ډاکټر صابر خان شنواري په ډېر تفصيل کې لاړو او پوره تاريخ يې بيان کړو، ځکه چې موصوف د تاريخ ليکوال دی ځکه نو په ماغزو يې تاريخ سپور و، خو ښه وه د ماښام بانګ شروع شو او مونږ د لمانځه لپاره پاځېدو.

کله چې لمونځ څخه فارغ شو، نو د استاد يون صاحب په وينا مونږ ټول ميلمانه په ګاډو کې روان شوو د شپې د کابل ښار بيخي د رڼاګانو نمونه وه. هرطرف ته لوړې دنګې ودانۍ ارت بيرت سړکونه د ټريفک بهترين نظام د ژوند ټول معمولات روان دوان بازارونه مارکيټونه آباد او د خلکو ګڼه ګوڼه بيخي يو داسی منظر و لکه چې مونږ د اروپا په کوم ښار کې روان يو. لږه شيبه پس مونږ يوې لوړې ودانۍ ته ورسيدو. هلته په پارک کې ټول ګاډي ودرول شو او بيا مونږ په پوړو پورته وختو چيرته چې د حجرې په طرز يو لوی ميلمستون و.

دلته درې څلور کسان زمونږ منتظر و. چې مشري يې د يو زلمي حاجی ميرعالم ستانکزي په غاړه وه. دا ښاغلی ښه کاروباري او شتمن سړی و. په پښتون قوم او ژبې هم سخت مئين و او د نن ماښام ډوډۍ زمونږ لپاره هم ده کړې وه. چې پکې د دنيا هر يو نعمت موجود و د خوراک په دوران کې د پښتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

قام په تاریخ او او سني وضعیت هم خبرې وشوې ورپسی د ترخو چایو دود وشو او ماسخوتن بیرته مونږ د راتګ د پاره تیاري نیوله چې یو زلمي راباندې آواز وکړو. صادق صاحب څنګه ئی ؟ او ملګري انډیوالان دې څنګه دي. ما په اثبات کې ځواب ورکړو خو حیرانه هم شومو چې دا څوک دی چې ما پیژني. او زه یې نه پیژنم هغه زما په طبعیت پوهه شو او زر یې وویل محمد کبیر یم او بیا ما وپیژندو چې د حاجی یاقوت خان شینواري سره په کوهاټ کې ده کار کولو ورسره یو بل ملګری خان آغا هم و ما ترې د هغه پوښتنه وکړه ویل یې هغه هم دلته دی او زه هم په دې ودانۍ کې د حاجی میرعالم ستانکزي سره کار کوم. ښه ګذاره مو روانه ده حاجی یاقوت خان شینواری د پښتو لیکوال او ژورنالسټ دی چې ورځپاڼې وحدت پېښور سره یې د بیوروچیف او کالم نګار په حیث کار کولو اوس مهال په بیلجیم کې دی او خپله دنده تر سره کوي.

د ملګري محمد کبیر نه رخصت شوو او بیا د ژوندون تلویزیون خپل میلمستون ته راغلو دا عجبه خبره وه، چې زمونږ په کمرو کې پکي نه وو او موسم معتدل و، ځکه نو د پکو ضرورت هم نه محسوسیدو او دا حال په ټول کابل کې و. مونږ لویو لویو دفترونو او هوټلونو ته لاړو، خو د کابل موسم داسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

و ، چې د غلته پکي نه وو. ورسره عامې اوبه هم د څښلو لپاره نه پيدا کيدې هرځای کې فلټر شوې اوبه په بوتلونو کې لاس ته راتلې او خاص وعام به هم دغه اوبه کارولې.

سهار چې مونږ پاڅيدو نو د لمونځ او ناشتې نه پس بيا د ژوندون تلويزيون په چمن کې راغونډ شوو او په هغه سمينار کې د ګډون لپاره مونږ روان شوو چې سر خط يې و(پښتون په تراژيدی کې او د ژغورنې لار) او د نومـوړي سـمينار لپـاره زمونږ په شمول د هېواد د ننه و دباندې څخه پوهان ليکوالان او د قلم قبيلې څښتنان بللی شوي وو او بېلا بېلو مقاله ليکونکو ته په لاندنيو موضوعاتو د مقالو ليکلو بلنه ورکړل شوې وه:

(۱) د سيمې استخبارات او پښتانه

(۲) تيره يوه لسيزه او وژل شوي پښتانه مشران

(۳) د مدرسې او ښوونځی واټن او د پښتون ماشوم برخليک

(۴) شمالي ټلواله او پښتانه

(۵) مذهبي افراط او پښتانه

(۲) پښتانه او نړيواله ټولنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۷) پښتانه او د مفاهیمو هنر

(۸) د پښتنو ځان ساتي مشران

(۹) ښوونځي سوځونه او د پښتنو راتلونکی

(۱۰) د پښتون مشرتابه خلا

(۱۱) پښتانه او اوسنی سیاست

(۱۲) پښتانه او افراطیت

(۱۳) پراخ کیمیت او موثر کیفیت

(۱۴) پښتانه او رسنۍ

(۱۵) اقتصادي فقر او د پښتنو راتلونکی

(۱۶) پښتو او سیالې ژبې

(۱۷) جګړه او د پښتنو کلتوري ارزښتونه

(۱۸) د لرو برو د پیوستون لارې چارې

(۱۹) پښتانه روښنفکران او مضر احتیاط

(۲۰) پښتانه او نړیوالتوب

(۲۱) پښتانه او هنري نړۍ

(۲۲) د پښتو لیکنې سمون لارې چارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۳) پښتو او پښتانه چاروا کي

(۲۴) پښتانه او غربي نړۍ

(۲۵) پښتانه او ګاونډیان

(۲۶) پښتانه او انتخابات

(۲۷) پښتانه او د نړۍ زبرځواکونه

د دې سربیره لیکوالو ته دا هم ویلی شوي وو، چې که چیرې په اړوندو موضوعاتو او په ورسره سمون خوړونکې موضوع څوک مقاله ولیکي نو هغه به هم په سمینارکې شاملولی شي او یا که څوک وینا کول غواړي نو هغه ته به هم موقع ورکولی شي چې په دغو موضوعاتو وینا وکړي کله چې مونږ د سمینار ځای کابل ښار هوټل ته روان شو، نو په لومړي ځل مو د کابل ښار هم په رڼا ورځ ولیدو او کوم تصویر چې مونږ ته د رسنیو د کابل ښودلی و هغه بیخي دروغ ثابت شو. ځکه چې رسنۍ وایي هره ورځ په کابل کې بریدونه او بمونه دي وژنې او جنګونه دي ځانمرګي حملې او د انسان د وژنې پلانونه دي، خو د چا خبره چې لیدلی او اوریدلی ډیر فرق لري. مونږ دغه یو منظر په کابل کې ونه لیدو هر طرف ته د بیا ودانۍ کار روان و د کابل ښار ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

لرغوني اثار او ودانۍ خوندي وي. بازارونه مارکيټونه يې اباد و د خلکو ګڼه ګوڼه بيخي عادي ژوند و بلکې ماډرن ژوند و او د کابل ښار د پيرس نقشه وړاندې کوله او داسې هوار سړکونه وو، چې د سترګو په رپ کې يې مونږ د کابل ستار هوټل ميلمنو لپاره ورکړل شوو مخصوصو ګاډو په زريعه رسولي وو.

کله چې مونږ د کابل ستار هوټل ته ورسيدو نو ما ته د پېښور

انټرکانټينينټل هوټل راياد شو، هو بهو هم داسې نظام يې و د استقباليې نه واخله تر تالار ټوله نقشه يې يو شان وه او ما ته داسې محسوسه شوه لکه چې مونږ پېښور کې يو.

هر کله چې تالار ته ورسيدو نو يو شمير ادب پوهان سياستمداران، وزيران خارجي ميلمانه او د رسنيو استازي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور اړوند شخصیتونه مو له ډیر نږدې څخه ولیدل چې له جملې څخه یې پوهاند حبیب الله رفیع، عصمت قانع، حبیب نثار، محمد اکرم خپلواک د سرحدی چارو وزیر، ډاکټرځلاند، قاضی حسن حقیار، طایرځلاند، ډاکټرخوشحال روهي، مجیب الرحمان لحاظ، جنرال طاقت، فرید احمد تسکین، سراج الدین پټان، ډاکټرابراهیم شینواری، ډاکټرکمال سادات، استاد روستار تره کی، محمد حلیم فدایي او یو شمیر نور نوموړي شامل وو.

سمینار پیل شو او هر یو وینا کوونکي ته په وار سره بلنه ورکړی کیده. چې ډیری علمي او د موضوع سره برابرې مقالې پکې په بشپړ ډول واورول شوې، خو د مقاله نګارانو تعداد زیات موضوع فراخه او وخت کم و ځکه نو منتظمینو اعلان وکړو چې د مقالې پځای خلاصه وړاندې کوئ ځکه چې وخت نیشته او میلمانه زیات دي. که څه هم په دغه وینا چا عمل ونکړو اوهر چا د خپل زړه براس وویستو خو آفرین شه د اوریدونکیو په حوصلو چې په ډیر صبر او غور سره یې مقالې واوریدې او په ډیره منظمه توګه سمینار پای ته ورسیدو. چې په اخرکې یې ګډه اعلامیه هم جاری کړی شوه او دا هم وویل شو چې په سمینار کې اورول شوې ټولې مقالې به په کتابي بڼه چاپ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی. ما چې د سمینار په اړوند پورته موضوعي فهرست کې لسم نمبر موضوع خوښه کړې وه، نو دلته که یې راوړم او تاسو درنو لوستونکیو سره یې هم شریکه کړم. کوم عیب راته نه ښکاري دا هم همغه مقاله چې (د پښتون مشرتابه) ترسرلیک لاندې لیکل شوې او اورول شوې ده.

دا حقیقت لکه د لمر روښانه دی چې پښتانه زرګونه کاله لرغونی تاریخ لري. دغسې دوی خپل ځانګړي روایات، اقدار، تهذیب، تمدن، دود، دستور او عنعنات هم لري او دا هغه بهادر، جرات مند، میړنی او تاریخي قام دی، چې تل یې پخپل ناموس، وطن غیرت کړی دی او په نړۍ کې یې د خپل ځانګړې فطرت او طبیعت یو جدا روایت قایم کړی دی.

د پښتون قام وګړي انتهایي زړه سواندي، خیرخوا، همدرد او د نورو سره د ښیګړې په صفاتو سینګار او سمبال دي. د لوظ پاښه او د روغې جوړې منونکي دي. په ټولنیزه توګه دوی داسې کارنامې ترسره کړي دي چې نور قومونه او ولسونه ورته حیران دي او په ځانګړې توګه یې هم کړي، داسې د جرات او ځانګړي شجاعت ثرګندونه کړېده، چې یوه نړۍ یې متعرفه ده. زه سره ددې چې د دې قوم په اړه په عامه توګه دا ویل کیږي، چې تعلیم نه لري، بلکې د تعلیم مخالفت کوي خصوصا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

نجونو خو بیخي د زده کړې دروازې بندې ساتي بیا ځینې روایتونه او قدغنونه هم داسې دي، چې زده کړو په لاره کې خنډ ان ګنډل کیږي. خو ولې بیا هم پښتانه وګړي په مختلفو ځانګو کې داسې کارنامې ترسره کوي هم په تیرې زمانې کې او هم اوس مهال یې تولنه ړې په حیرت کې اچولې ده.

د فکرځای دی چې هر کله د یو قوم بچیانو او ځوانانو ته خصوصا نجونو ته د تعلیم لارې هم ترل شوې وي. بند بزونو او قدغنونو سره هم مخ وي ولې بیا هم دومره پرمختګ وکړي. نو یقینا چې دا ددې خبرې غمازي کوي چې پښتانه ډیر باصلاحیته قوم دی. خو که چیرې دوی د روزنې، پالنې، زده کړې او ښوونې بندوبست په سمه توګه وکړای شي او په صحیح اسلامي او افغاني طریقې سره ورته تعلیم ورکړی شي نو د نړۍ د هر قوم نه زیات پرمختګ کولی شي او ډیر ناممکن کارونه ممکن کولی شي. ځکه چې دا قوم ډېر زړه ور او جرات مند قوم دی. چې په هرحال کې دوی د خپل محنت او صلاحیت په برکت لارې وباسي لنډه دا چې پښتون ډېر لرغونی د کمال او هنر نه ډک قوم دی. چې د نړۍ په مختلفو هیوادونو یې حاکمیت هم کړی دی او بادشاهي هم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو له بده مرغه چې پښتون قوم د دومره لوی تاریخ درلودلو باوجود په بعضې اړخونو کې د نورو قومونو څخه ډېر وروسته پاتې شوی دی ، لکه د مثال په توګه پښتون قوم په هره زمانه کې د یو مخلص ، ذهین او ځیرک مشر د سیوري لاندې ندي جمعه شوي. چې دا خو اور تس نس قوم یې په یو تغر راغونډه کړی وي یا اوس یې راغونډه کړي. ځکه چې د پښتون دا لویه بدمرغي ده چې دوی د ځان نه بغیر بل څوک مشر نه مني هر یو ځان زمری بولي او نور ورته ګیدړان ښکاري. حال دا چې دا ممکنه نه ده چې هر څوک دې زمری شي او د دنیا تاریخ شاهد دی چې د ټول قوم مشري یو کس کوي. هر څوک د دې جوګه نه وي او هغه قوم پرمختګ کولی شي کوم چې د خپل مشرتابه په احکاماتو او پریکړو په خلوص او اتفاق سره عمل کوي. ولې د پښتون قوم بخت په دې لړ کې بیدار نه دی او د بې اتفاقۍ ښکار دی.

د دې سره یوه مهمه خبره هم کولی شي، چې د پښتون اتحاد د یوې توطیې له مخې تار تار کیږي ، خو دا لا تر اوسه پورې چا معلومه نه کړه چې د دې توطیې تر شا څوک دي او ولې د پښتون قوم وحدت ته زیان رسوي په دې لړ کې زمونږ پوهانو ته د خپلو صلاحیتونو ، تجربو او ادراک پر بنسټ کار کول پکار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي چې د پښتون وحدت خلاف سازشي لاسونه را څرګند کړي او د هغو مخونه بې نقابه کړي. کوم چې په دې سازش کې ککړ دي.

له بده مرغه دا حقيقت هر څوک مني چې پښتون قوم مشرتابه نه لري خو د دې د پاره لاره هواره کړي. ټول پښتون په يو مزي و پيري. ځکه چې نن پښتون قوم د کومو مشکلاتو او کشالو سره مخ دی ، کوم جنګونه چې په پښتنه سيمه کې شروع کړای شوي دي. د دې ټولو بنسټيز علت د پښتون رهبر نشتوالی دی. د پښتون راغونډ بدل ، يو کيدل د دوی د هر دښمن ماتې ده ، لکه خوشال بابا چې وايي.

اتفاق په پښتانه کې پيدا نه شه

ګنې ما به د مغل ګريوان پاره کا

اسلام هم موږ ته د يووالي لارښوونه کوي او دا د خوښۍ ځای دی چې پښتانه د اسلام په سپيڅلي دين کلک مين دي او په اسلامي تعليماتو باندې عمل کوي. هم د دې لارښوونو په نتيجه کې موږ ټول پښتون قوم ته پکار دي چې په يو مشرتابه راجمع شو او د يووالي څرګندونه وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله زمونږ د قوم دا هم بد مرغي ده چې اقتدار یې لاس ته راغلی دی، خو ولې بیا هم د خپلې ژبې، کلتور، فرهنګ او د خپل ملت لپاره یې کوم بنسټیز ګامونه نه دي پورته کړي، خصوصا د ژبې په برخه کې خو ترې تاریخ ډېر ګیله من دی او وایي چې دوی په خپلو بادشاهیو کې د دوی دولتي او درباري ژبه پردۍ وه د لیک لوست ژبه پردۍ وه، ځکه خو پښتو ژبې هغومره پرمختګ ونه کړو څومره چې یې تاریخ اوږد دی او همیت یې معلوم دی. داسې نور هم ډېر عوامل او علتونه دي چې هغه د پښتون قوم د پرمختګ په لاره کې خنډ ان دي.

اوس موږ ته ضرورت د دې خبرې دی چې نور زمونږ د یوویشتمې پیړۍ پښتون ځان و پیژني او د پښتون مشرتابه دا خلا پخپل سوچه فکر، سپیڅلي سوچ او روښانه ذهن د یو داسې مشرتابه په صورت کې پوره کړي چې څلورو کروړو پښتنو د پاره د منلو وړ او د رهبرۍ جوګه وي او هم دا هغه فیصله او ذریعه ده چې پښتنه سیمه کې لګیدلی اور وژلی شي او پښتون قوم د موجوده او راتلونکی ستونزمن ژوند چې تیروي د هغه نه نجات موندلی شي او د یو امن خوښي، وطن پرست او د ملت خیرخوا په عصري علمو پوهه مهذب او مترقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم ترې جوړېدی شي او د نړۍ په قومونو کې د سيال قوم په توګه خپله پيژندګلوي جوړولی او ساتلی شي.

په هر صورت د سمينار په نيمايي کې ټولو ميلمنو ته ډوډۍ ورکړې شوه او دا هغه شيبه وه، چې د يو شمير ناليدلو څهرو سره مو څو خبرې او ملاقات وشو ځکه چې د سمينار په دوران کې دا موقع ميسره نه وه، خو د وقفې نه په استفادې سره مو څو ملګرو سره خبرې اترې وشوې او په ملاقات يې خوښ شوم. کله چې د سمينار څخه فارغ شوو نو ملګري طاير ځلاند ويل چې اوس به زما سره ځې. اول به د باغ بالا او بيا به د کابل ښار سيل وکړو. او بيا به شپې ته زما سره ميلمانه ياست.

طاير ځلاند زلمی شاعر اديب او د تلويزيون او راډيو تکړه وياند دی د (خوشبو نه وينه د رنګونو څاڅي) او (لپه کې رڼا) يې شعري ټولګې چاپ دي او د (پښتو غزل تنقيدی جاج) يې نثري اثر دی د دې تر څنګ يې په مختلفو مطبوعاتو مجلو اخبارونو او انټرنيت له لارې علمي ادبي مقالې هم وخت په وخت خپريږي. ماشوم توب يې د مهاجرت په حالت کې زمونږ سره په کوهاټ کې تير کړی دی او هم دلته يې سبق ويلی او د ديني زده کړو نه يې د کوهاټ ملګرو سره د خپلی مينې رشته قايمه ساتلې ده هم دا علت و چې مونږ هم ورته ترې اجازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضروري ګڼله او طایر ځلاند هم راسره ومنله او یون صاحب هم په رون تندي اجازه راکړه. خو یون صاحب پر طایر ځلاند دا تاکید هم وکړو، چې سهار یې بیرته وختي ما ته راورسوه.

وروستو ما زدیګر وخت مونږ باغ بالا ته لاړو. هلته مو د کویټې نه راغلی میلمه شاعر فضل الهی پتمن، فرید احمد تسکین او صالح محمد سره هم ملاقات وشو. په دوی کې نمړی دواړه ښاغلي خو مونږ په اول ځل ولیدل. البته صالح محمد مونږ سره په کوهاټ کې د غلام بانډې کیمپ کې اوسیدو. او مونږ سره به په ادبي بنډارونو او مشاعرو کې شریکیدو. نو زمونږ سره یې پیژند ګلوي وه د هغه په لیدو مونږ او زمونږ په لیدو هغه ډیر خوښ شو او د یو بل سره مو تیرې خاطرې رایادی کړې د ملګرو د حال احوال تپوس پوښتنه وشوه او ملګرو تصویرونه وویستل او بیا د لمر پرېوتو سره مونږ د کابل ښار سیل ته روان شوو او د کابل په مختلفو بازارونو سړکونو او مشهورو ځایونو ورغلو.

دلته پخوانۍ ودانۍ هم موجودې وې چې پیړۍ پیړۍ پخوا جوړې شوې وې او د مختلفو مذهبونو او تهذیبونو ترجماني یې کوله او اوسنۍ ودانۍ مو هم ولیدې چې د نړیوال معیار مطابق جوړې شوې وې. د جنګونو په دوران کې په نخښه شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیوالونه مو هم ولیدل چې د ګولیو او غوټو غارونه او سوري اوس هم پکې څرګند وو لکه د دغو ودانیو لیدو سره راته ماته د افغانستان مړدکیو زره کلن تاریخ راوړاندې شو او د مختلفو قومونو او تهذیبونو تصویریې د سترګو وړاندې ودریدو خصوصا د جنګونو او بریدونو یو طویل تاریخ راته رایاد شو کله د کوروش د سرو لښکرو یرغل او کله د سکندر یرغل، کله د ساسانیانو واک کله د پینوهونګانو واکمنې کله د غربې ځواکونو حملې او کله د نورو قومونو تیرې کله صفویان او کله سامانیان، غزنویان او بیا چنګیرخان او ګوډ تیمور ظلمونه او حکومتونه چې د افغانستان په خاورو دغو ټولو قومونو د قبضې او واکمنۍ هڅې کړې دي، خو بریالی شوي نه دي چې ټول عمر یې حکومت پرې وکړي ځکه چې دا خاوره دا وطن او دا هېواد د افغانانو و او وي به او د ډیرو جنګونو او کوششونو ناکام کیدونه پس ټولې نړۍ د افغانستان څخه لاس واخستو او په ۱۷۰۹ په لومړي ځل د میرویس نیکه د مشرۍ لاندې افغانانو خپل نظام جوړ کړو. او بیا په ۱۷۲۳ کې ابدالیان د دې هېواد واکمن شو او په ۱۷۷۲ ء کې یې د احمدشاه ابدالي دراني په مشرتابه یو مضبوط او مستحکم حکومت جوړ کړو. او د تاریخ په اوږدو کې په اول ځل د افغانستان په خاوره د افغانانو فراخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنسټ حکومت قایم شو چې تر اوسه پورې د افغانانو حکومت قایم دی.

د تاریخ له مخې د افغانستان نومونه مختلف پاتې شوي دي چې د جملې څخه يې سجستان هم دی دا داسې هېواد دی چې تر ټولو زوړ تاریخ لري او افغان داسې مضبوط او توانا قوم دی چې تل د جنګ په حالت کې پاتې شوی دی. کله د خارجي یرغلګرو او تعرض کوونکيو خلاف مورچه زن دی او کله د خپل منځي قبيلوي جنګونو په ولقه کې دی. او د افغانستان په سمه او غر، شاړه دشته صحرا او بازارونو هر ځای کې دغه انځور موجود دی.

مونږ د کابل ښار په ننداره وو خو وخت ماښام شو او زيات دوکانونه تړلی شوي وو. خصوصا د کتابونو دوکانونه تړلي وو سره د دې چې په يو ځای کې د کتابونو لوی بازار و او په زمکه د کتابونو لوی تعداد موجود و خو دوکانداران د تګ په حال کې وو او کتابونه يې راغونډول ځکه مونږ تري کوم کتاب وانه خستی شو او بيا چې په وړاندې لاړو نو د کابل تاريخي جماعت پل خشتي ته لاړو او دلته مو د ماښام لمونځ ادا کړو. دا ډير ارت بيرت او لوی مسجد دی چې په ليدو سره يې د پيښور مهابت خان جماعت يا لاهور بادشاهي مسجد مونږ ته رایاد شو. په

(c) ketabton.com: The Digital Library

جماعت کې د لمونځ ګذارو زيات تعداد موجود و سره د دې چې د جمعې لمونځ شوی و خو بيا هم دومره خلک وو چې ځو ځو جمعې جوړيدی شوې. بعضې خلک پکې ناست وو او د جماعت د روحاني ماحول نه ئې خوند اخستو د لمونځ نه پس مو د دې تاريخي مسجد سيل وکړو او مختلفی برخې مو وليدې او بيا د طايرځلاند د کور په طرف روان شوو چې د کابل په اطرافو کې موقعيت لري.

دغلته مونږ د شپې ناوخته ورسيدو چې زيات مزل مو پياده وکړو د دې فايده دا وه چې سيل مو ښه وکړو په دې وخت کې زمونږ درې ملګري ميالطيف شاه شاهد ، وارث نا ياب او حسينه ګل زمونږه جدا شوي وو. نه ده معلومه چې هغوی کوم خوا ته تلي وو. خو شپې ته بيرته خپلو کمرو ته ژوندون تلويزيون ته تللي وو.

مونږ چې د طايرځلاند کور ته راورسيدو نو د هغه نورو وروڼو واصف الله شمس، سايرځلاند او ځو نورو ځلميو زمونږ تود هرکلی وکړو. واصف الله شمس د پښتو شاعر دی او زمونږ سره په کوهاټ کې ډير پاتې شوی دی. ټولې ديني او عصري زده کړې يې هم دلته کړي دي او لکه د طايرځلاند يې د فراغت دستار تړلی دی دی. په ننګرهار کې اوسيږي. خو د ورور کره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

میلمستیا راغلی و، خو ښه ده چې زمونږ سره یې هم لیده کاته وشو. د ماسخوتن ډوډۍ خوړلو نه پس ملګرو تر ناوخته خبرې اترې وکړې او د یو بل د حال څخه یې ځانونه خبر کړل.

سهار چې مونږ پاڅیدو نو د لمونځ لپاره زه او اعجاز ختک صاحب ووتلو او چې څه مزل مو وکړو، نو یو جمات په نظر راغلو خوله بده مرغه د اوبو کمبوت مسله پکې موجوده وه خو بیا هم اودسونه مو وکړل او لمونځ مو هم وکړو. کله چې واپس راغلو نو خبر شو چې زمونږ ملګري ډاکټر صابر خان شینواري واپس تلی دی او د ځان سره یې فضل الهی پتمن هم بوتلی دی که څه هم ډاکټر صاحب وړاندې ویل چې ټول سفر په دې رنګین و، خو سهار چې ټول ملګري اوده وو نو ډاکټر صاحب د موقعې نه فایده اخستي وه او پښې یې سپکې کړې وې.

مونږ چې د سهار چای وڅښلې نو بیا ژوندون تلویزیون ته راغلو دلته مو دمه وکړه او بیا د استاد اسماعیل یون صاحب سره د کابل بابا هوټل ته لاړو. هلته زمونږه ډیره ښه میلمستیا وکړی شوه. کله چې د ډوډۍ نه فارغ شوو او لاندې راکوز شوو نو حسینه ګل خور څو وارتپوس وکړو هغه نایاب څه شو؟ نو یو ملګري ځواب ورکړو چې نایاب دی نو بیا یې څه له تپوس کوې چې په دې ټول ملګري په خندا شو. او لږه شیبه پس نایاب هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلو چې د لاس مینځلو د پاره غسلخانې ته ننوتی و د ډوډۍ نه چې اوزګار شوو نو د ژوندون په طرف روان شوو دا د جمعې مبارکه ورځ وه، ځکه ملګرو غوښتل چې د افغان ادبی بهیر په اوونیزه غونډه کې برخه واخلې کومه چې په هره جمعه دایریږي. دا خبره ټولو ملګرو په یو اتفاق سره خوښه کړه او بیا د یون صاحب په اجازه د جمعې د لمونځ وروستو مونږ ټول ملګري د افغان ادبی بهیرغونډې ته لاړو.

کله چې د غونډې ځای ته ورسیدو نو غونډه پیل شوې وه. ایجنډا هم ټاکل شوې وه. خو کله چې د غونډې ملګرو مونږ ولیدو نو د غونډې صدر اعلان وکړو، چې د میلمنو خبرې به واورو شعرونه به ووایي او ټاکلې ایجنډا به بلې غونډې ته پریږدو. په دی پریکړه ټول یوه خوله شوه او بیا د میلمنو سره اعجازخټک صاحب او میرمن حسینه ګل هم د میلمنو په څوکیو کیناستل دلته مو نجیب الله منلی، عبدالجبارڅپاند، نثارصاحب، رودوال صاحب، همایون هیواد، الحاج ډاکترنعمت ګل پرګنیز، افضل شیرزاد، نورګل شفق، سید جیلانی جلان، ترابي منګل، جاوید اوربل، پښتونیار، شمس الدین شمس، فضل الرحمن پاځون، محمد عزیز تحریک. اسدالله غضنفر، اسلام زوی، علم ګل سحر، پیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاروان، زلمی هنرمند جاوید امرخېل او یو شمیر نور شاعران ادیبان او پوهان مو دلته ولیدل. مونږ ورسره خپل احساسات او خوښي شریکه کړه او دوی هم زمونږ په راتګ بیخي زیات خوښ وو.

کله چې د بهیر غونډه پای ته ورسیده، نو یو شمیر کتابونه ملګرو یو بل ته ډالۍ کړل او چې مونږ د بهیرد دفتر څخه لاندې راکوز شو، نو حسینه ګل خور بیا حیرانه وه او دا تپوس یې کولو چې نایاب څه شو؟ او چې یو ملګری بیا ورته وویل چې هغه نایاب دی، نو بیا څه لپاره د هغه تپوس کوی؟ په دې خبره یو ځل بیا ټول په خندا شو. په دې موقع هر یو شاعر زمونږ میلمستیا کول غوښتل او مونږ ته یې بلنه راکوله، خو زمونږ عذر دا و، چې مونږ د استاد یون صاحب میلمانه یو او د هغه د اجازې پرته هیچرته نه شو تللی او چار یې ښه چې ملګرو به زمونږ غذر قبول کړو، خو بیا هم هغوی مونږ ته ډیره مینه راکوله البته ښاغلي پیرمحمد کاروان صاحب یوه منځنۍ لاره وو یسته ویل یې که د ډوډی میلمستیا مو د یون صاحب سره ده، نو بیا به زما سره چای څښئ او خبره چې د چایو راغله نو په افغانستان کې مونږ توري چای بیخي کمې ولیدې ورسره د څښلو اوبه هم عامې کمې لاس ته راتلې البته هرخاص وعام فلټر شوې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوتلونو او به ځنبلي چې په ډېره کمه بیعه لاس ته راتلې په هرځای کې به خلکو د بوتلونو او به استعمالولې.

د پیرمحمد کاروان صاحب فن او شخصیت دومره خوږ او د قدر وړ و چې ملګرو ورته انکار نه شو کولی او بیا یې مونږ ګلبهار هوټل ته بوتلو د ټولو میلمنو لپاره یې د چایو بندوبست وکړو، چې پکې بعضې مقامي ملګري هم شامل شو. د چایو سره یو شمیر نور خوراکونه هم راوړل شو او یوه شیبه مونږ د چایو د خوند تر څنګ د کاروان صاحب علمي ادبي خبرې او خاطرې واورېدې او کله چې خبر شو چې زما (لیکونکي) تعلق د پښتو ورځپاڼې وحدت سره دی. نو ډېر خوشحاله شو او ویل یې چې وحدت اخبار سره مې دومره مینه ده چې یو وخت داسې هم و چې زه به میاشت پس د خوست نه میران شاه ته راتلم نو د یوې میاشتې اخبارونه به مې یو ځای له ځانه سره وړل او بیا به مې لوستل ځکه چې دغه وخت خوست ته وحدت اخبارونه نه راتلل.

کاروان صاحب د خپل فن او شخصیت دواړو په حواله خپل یو ځانګړی خوږلت او شخصیت لري زمونږ د ټولو ملګرو یې ډېر په ورین تندي ملتیا او میلمستیا وکړه او بیا چې کله ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونږ د ژوندون ودانۍ ته حرکت وکړو نو ډیر په مینه او عزت یې رخصت راکړو.

کله چې خپلې کمرې ته راغلو نو دلته د پښتو لوی ځپړونکي لیکوال او پوهاند استاد زلمی هېواد مل زمونږ په انتظار و د هغه سره مو ولیدل او ښه شیبه مو سره په بیلا بیلو ادبي او علمي موضوعاتو خبرې وکړې. ښاغلي له ما څخه د بخاریانو پ هکله معلومات وغوښتل، ځکه چې هغه د هغو بخاریانو په هکله څېړنه کوله کومو چې د پښتو ادب خدمت کړی دی. په دې مهال زلمي لیکوال نورولی سعید شینواري زنګ ووهلو ویل یې چې نن د شپې ډوډی به مو زما سره وي. مونږ ورته خپل عذر وکړو، خو ویې نه مانه او باالاخر مونږ ورغلو او چې مونږ ورغلو نو په ډیره مینه یې زمونږ هرکلی وکړو او د ټولو ملګرو تپوس یې وکړو، بیا یې ګلبهار هوټل ته بوتلو او هلته یې زمونږ د ملګرو میلمستیا وکړه ماخوستن ترې مونږ رخصت واخستو او د ژوندون مانۍ ته راغلو دلته نن د شپې مهال د افغانستان د ملي تحریک له طرفه د پښتنو او بلوڅو سره د پیوستو ورځې په ویاړ د یوې غونډې او جشن تابیا شوې وه، چې په ډیر ګڼ شمیر کې ورته خلک راغلي وو. په دوی کې نوموړي پوهان، لیکوالان. ژورنالستان، شاعران، هنرمندان، سیاستوال او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملت مین عام وګړي شامل وو. ګیرچاپیره بلپونه لګیدلي وو او دغه دستوره د ژوندون تلویزیون د لارې نیغ په نیغه ښودلې شوه. نو د دې لپاره لويې لويې کیمرې هم لګیدلې وې. په سرکې یو شمیر وینا کوونکیو ویناوې وکړې یون صاحب د پښتنو او بلوڅو په تاریخ او یو والي وغږېدو څو شاعرانو شعرونه واورول او بیا هنرمندانو د خپل هنر په زریعه انقلابي ترانې او نغمې زمزمه کړی په دې ټولو مصروفیاتو کې زلمي شاعر او ادیب فرید احمد تسکین زمونږ سره ملګری و چې زمونږ رهنمایي به یې کوله او د لیکوالو شاعرانو هنرمندانو او نورو ملګرو پیژندګلو به یې را سره کوله. د شپې ناوخته دا دستوره پای ته ورسیده او بیا چې مونږ خپل استوګن ځای ته راغلو نو تر ناوخته ویښ وو او د کابل د دې تاریخي او یادګار سفر ښې خاطرې مو په ذهنونو کې په غور ځنګونو وې.

مونږ چې کله په اول ځل د طورخم په لاره را دخل شو، نو په ټول افغانستان کې څو ورځې وړاندې په ۱۹ اګست ۱۰۱۳ د استقلال یا ازادۍ او خپلواکۍ ورځ تیره شوې وه، ځکه نو هرطرف ته د ملي بیرغ تور سور او شین رنګونه جوت وو، په هر مخ د خوښۍ اثرات څرګند وو د بیرغ سره دومره مینه خلکو لرله چې په دوکانونو کورونو بازارونو لارو کوڅو او نورو اولسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقاماتو کې به اويزاند وو بعضې خلکو ترې پګړۍ او پټکې جوړ کړي وو. هر څوک به ورته ډير خوشحاليدل او حتی په بعضې ځايونو کې مو وليدل چې خلک خصوصا ځوانان ورته ګډيدل او خلکو به ملي بيرغ ښکلولو بيا مو دا هم وليدل چې په پنځه ورځو کې مو د پنځه سانحو د پاره د بجلۍ (برېښنا) نيشتوالی نه دی ليدلی او برق پکې پريمانه وو دا هم د افغانانو خوش بختي ده، چې د برېښنا شتون يې په برخه دی ځکه چې نن سبا د برېښنا نه بغير ژوند ګران دی. ولې چې هرڅه د بريښنا په زريعه پرمختګ کوي او د ژوند ډير کارونه د برق د لارې روان دی که چيرې برق نه وي نو دغه ټول کارونه به په ټپه ودريږي غرض دا چې برق د ژوند لپاره اوس د لازمي جز حثيت خپل کړيی او که دغه نعمت نه وي ژوند به نيمګړی وي. په دې لحاظ سره افغانان ډير نيکمرغه دي چې دا نعمت ورته په برخه دی.

سهار چې مونږ د چايو نه اوزګار شوو نو د زلمي شاعر جلال امرخيل سره يو شمير نور شاعران زمونږ سره د ليدو کتو په خاطر راغلی وو، چې په هغوی کې انعام الله ګوهر، عمادالدين دوران او يو شمير نور ملګري شامل وو د هغوی غوښتنه وه چې مونږ نن د هغوی ميلمانه شو خو زمونږ وخت پوره شوی و او واپس تګ هم ضروري و په دی خاطر مو ترې رخصت وغوښتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د دي چې جلال امرخیل ډیر زور وکړو چې مونږ پاتی کړي تر دې پورې چې ویل یې تا سو زه پخپل موټر کې د طورخم پورې رسوم او آخري یې تر دې وویل چې غرمه به زمونږ سره تیروی خو زمونږ ملګری مجبور وو ځکه چې بعضې ملګري سرکاري نوکران وو او د هغوی رخصت پوره شوی و او سبا ته یې حاضری ضروري وه، ځکه نو په ډیره مجبوری سره مو ترې رخصت راوخستو که څه هم د غه ملګري لږ خفه هم شو، خو زمونږ مجبوري هم مهمه وه او بیا سهار نهه بجې مو د کابل نه حرکت وکړو.

استاد یون او د ده د ژوندون تلویزیون ټولو کارمندانو مونږ په ډیر غزت او درناوي سره رخصت کړو او زمونږ ملګرو داسې محسوسول لکه چې د خپل لوی کور نه مونږ واپس روان شوو د کابل ټول یادونه مو په زړه کې ځای کړي وو په ټوله لاره د دغو کوربنو او ټولو شاعرانو لیکوالو او عامو وګړو زمونږ د ملګرو د خدمت او میلمستیا خاطرې مو په زړونو کې وې او دا مو ویل چې مونږ په د دوی دا مینه جذبه او دا خدمتونه کله هم هیر نه کړو هم په دغو خوږو خاطرو کې ماسپښین جلال آباد ته راورسیدو د ملګرو خیال و چې دلته به د امیر امان الله خان، استاد ملنګ جان او د ستربابا فخر افغان خان عبدالغفار خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزارونو ته لاړ شو، تر څو د دوی زیارت هم وکړو او ورته دعا هم خو زمونږ موټروان راسره ملګرتیا نه کوله ګڼي مونږ ورته ویل ګوره تا سره دا خبره شوې ده، چې جلال آباد کې به دوی لږ ماتلیږي او زیارتونه به کوي، خو هغه نه منله زمونږ بعضې ملګرو هم ویل چې ناوخته کیږی او زیارتونه نه کوو خو بعضې ملګرو خصوصا عبدالرحمان افغانیار، جان محمد رزګر او شیرالرحمان بیتاب ویل چې زیارتونو ته خامخا ځو او بیا هم داسی وشو. موټروان مو رخصت کړو او مونږ اول د امیرحبیب الله خان او امیرامان الله خان قبرونو ته لاړو دوی ته مو دعا وکړه بیا د ملنګ جان قبر ته لاړو هغه مو ولیدو، چې ډیر د خسته حالۍ سره مخ و، خو اوس ویلی شي چې د استادیون له اړخه دغه قبر دوباره جوړشوی دی.

د دې نه پس شیشم باغ په طرف د باچاخان مزار ته راغلو دلته د بابا لوی کور دی ورسره ښه کافي ځای دی، خو اوس مهال د نوې ودانۍ کار شروع و چې ډیر په لویه پیمانه کیږي دا کار په ډیرې تیزۍ سره روان دی او په دې کې لایبریرې (کتابتون) میلمستون. د باچاخان د اثارو د پاره ځانګړی ځای او داسې نورې برخې شاملې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغو ټولو مشرانو زیارتونه مو ډیر په بیړه سره وکړل ځکه چې مونږ ته د ګمرک چارواکي په انتظار وو زمونږ لپاره یې د ډوډۍ بندوبست کړی و ، په دغه اساس چې د جلال آباد نه د طورخم په طرف روان شوو نو تقریبا دري بجې وې چې مونږ د طورخم ګمرک ته راورسیدو دلته د ګمرک چارواکي زمونږ په انتظار ستړي شوي وو ، ځکه چې دري څلور ساعته انتظار یې کړی و ، چې ډیر ګران کار دی. په دغه ورځ د دوی رخصتي هم وخته وي خو زمونږ لپاره ناست وو چې مونږ یې مننه هم وکړه او بخښنه مو هم تري وغوښته چې زمونږ په وجه تاسو دومره اوږد انتظار وکړو. کور یې ودان ویل یې هیڅ خبره نه ده تاسو میلمانه یاست ستاسو په مونږ ډیر حق دی او هر یو ملګري د دې هڅه کوله چې کم نه کم خوراک وکړي او زر تر زره ځان اوزګار کړي ځکه چې وخت کم او سفر زیات وو هم داسې وشو او په یو څو منټونو کې مو ډوډۍ وخوړه او بیا مو د ګمرک له چارواکو څخه اجازه واخسته د خدای په اماني وشوه او یو مامور یې زمونږ سره ملګری کړو ، چې د هغه دا زمه واري وه ، چې موټر ونیسي او مونږ پېښور ته ورسوي دغه ملګري زمونږ لپاره یو نوی موټر ونیولو او موټروان یې پوهه کړو ، چې میلمانه دي په غذاب یې نه کړې او پېښور ته یې ورسوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مازدیګر مو د طورخم څخه حرکت وکړو د موټروان سره مو خبرې اترې وکړې نو معلومه شوه، چې هغه د خاطر افریدي مرحوم خوریې و. که څه هم د شعر او ادب سره یې ډیره علاقه نه وه، خو بیا هم د خاطر افریدي په شعرونو مین و او کله چې مونږ د خیبر په خړو غرونو کې راتیریدو نو ما ته یې د خاطرافریدي دا شعر بیا رایاد شو چې:

د خاطر رنګین غزل ته حیرانیږم

په دې خړ خیبر کې څه دي بې له خاورو

او بیا چې د خیبر په دره راواوښتو نو دا شعر مې له ځان سره زمزمه کړو چې:

د خیبر دره خو لار د تلو راتلو ده

په کابل او پېښور کې افغان یو دی

په لاره کې ډیر خنډان او مشکلات موجود وو، ځکه چې د سړک جوړولو کار شروع شوی دی د دی وجې نه اکثرو ځایونو کې ګڼې لارې بدلیږی او په کچه لارو تګ وي، خو زمونږ موټروان ډیر پوهه و دا سې لارې ورته معلومې وې چې مونږ یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ډېر لږ وخت کې پېښورته راورسولو کله چې د کارخانو او بیا د حیات آباد وادنۍ مونږ ولیدې نو بیخي د کابل تصویر مو په زړه شو دلته او هلته یو شان خلک یو شان کړه وړه رسم ورواج او یو شان ودانۍ دلته دا خبره هم باید وکړم، چې کله مونږ کابل ته روانیدو، نو مونږ د کابل یو وحشي او کنډر کنډر تصویر په ذهن کې وړی و. کوم چې مونږ ته تړیوالو رسنیو راکړی و، په کوم کې چې مونږ د کابل وجود زخمي زخمی لیدلی و. په کابل کې د انسانیت هډو تصور نه و هلته د قتل وغارت بازار ګرم و هلته هر څوک جلاد و د هر چا سره توره او ټوپک په لاس کې و بمونه او مړدکي د هغوی مشغولا وه چاودني او وژني یې روزګار و. تباهي او بربادي یې پیشه وه جوړې ودانۍ ړنګول یې خپل مسولیت ګرزولی و د انسان وینه تو یول یې د افتخار باعث ګڼل د بیا ودانۍ تصور پکې معدوم و د نوي کهول لپاره د ذده کړو او هنر لارې تړلې شوې وې بس په لنډه به داسې ووایو چې کابل قصاب خانه وه...

کله چې مونږ د دغه انځور سره د کابل په ځمکه قدم کیښودو، نو مونږ ته دغه انځور بیخي دروغژن ښکاره شو او دغه ټول تبلیغات شنډ وختل کابل کې خو یو نوی انځور او نوی ماحول و. دلته ژوند ډیر خوشحاله و. دلته امنیت و د خلکو ژوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې عادي و بلکې د کابل په بازارونو مارکيټونو او هوټلونو کې خو داسې محسوسيدل لکه چې مونږ د پيرس په بازارونو کې سيل کوو. کابل اوس د پيرس په طرز ترقي کړې ده او کله چې ما د کابل دغه پر مخ تللی او حقيقي تصوير وليدو ، نو دغه دروغژن او وحشي انځورمې وغورزولو او ما هغه تصوير په زړه کې راوړو کوم چې ما د سر په سترګو ليدلی و او هغه بيخي د پښتنولۍ تصوير دی. هم د دغه تصوير سره زمونږ سفر دوام درلود ، چې عين د ماښام د بانګونو سره مونږ د رينګ روډ په لاره د قمردين ګړهۍ پل ته راورسيدو چې د کوهاټ په روډ واقع دی.

دا هغه مقام دی چې د کوهاټ ګاډي د پېښور نه راځي مونږ موټروان ته د اودريدو وويل او بيا مو د لطيف شاه شاهد ، وارث خان ناياب او خور حسينه ګل نه اجازت واخستو. اګر چې هغوی مونږ ته ويل شپه زمونږ سره وکړئ، خو مونږ ورته خپل عذر وړاندې کړو او بيا مو ترې رخصت راواخستو او زه او اعجاز خټک صاحب د کوهاټ په طرف روان شوو او تير ماخوستن کورونو ته په خير خيريت او خوشحالۍ سره راورسيدو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته دا یادونه هم باید وکړم، چې یو شمیر ملګري لکه عبدالرحمان افغانیار جان محمد زرګر او شیرالرحمان بیتاب زمونږ نه په جلال آباد کې پاتې شوي وو. چې بیا وروستو راغلل او مونږ چې کله راغلو نو تر اوسه پورې مو د کابل د سفر ټولې خاطرې په زړونو او ذهنونو کې خوندي دي. په دی هیله چې الله تعالی دې افغانستان یو د امن او سوکالۍ هېواد جوړ کړي اوس چې دلته ټولټاکنې هم وشوې او د ناټو عسکر هم تللی دي. نو باید چې ټول افغان ملت نړېوال او ګاونډیان یې د دې هېواد د بیا ودانۍ او پرمختګ لپاره خپله خپله برخه کردار ولوبوي. تر څو لکه د کابل ټول افغانستان یو پرمخ تللی هېواد وګرځي. ټول افغان مهاجرین هېواد ته بیرته راشي او نور د پردیو د نوکرۍ او زور زیاتي ځخه وژغورل شي د افغانستان تاریخ او تمدن د ټول جهان د پاره مهم دی باید چې د دې اهمیت په خاطر افغان اولس د خپل هېواد د بیا رغونې او ساتنې د پاره په یو اتفاق کار وکړي چې دلته بیا د نړۍ سیلانیان رامات شي او د افغانستان په تاریخي اثارو او قومونو نورې څیړنې او لیکنې وشي، سفرنامې اولیکلی شي او د افغانستان پخوانی او اوسنی انځور نړی ته وښودل شي. د افغانستان دا سفر به تل زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

په زړه او ذهن کې خوشګواره او زړه راکښونکې خاطرې ژوندۍ ساتي او ما به د افغانستان سفر ته بیا بیا هڅوي...

دلته به دا هم د پام وړ وي؛ چې د ښاغلي اسمعیل یون سره مې یوه لنډه شان مرکه کړې چې بیا په ورځپاڼه وحدت کې خپره هم شوه، دلته یې تاسو درانه لوستونکي هم ولولی:

استاد پوهنوال محمد اسماعیل یون معروف لیکوال، مفکر، سیاستوال، ژورنالسټ او د ژوندون ټلي ویژیون او د افغانستان ملي تحریک مشر دی. هر وخت په خپلو فعالیتونو کې بوخت وي او د چا خبره چې د سر ګرولو وخت نه لري، خو هر کله چې زه د کابل په یکه توت کې د هغه دفتر ته لاړم او د مرکې کولو لپاره مې ترې وخت وغوښتو نو په ډیر ورین تندي یې وویل ولې نه!

او بیا یې خپلو ماموړانو ته وویل چې هر څوک راځي لږ یې ماتل کوئ! تر څو زما مرکه وشي. خلک یې هم بند کړل زما سره یې په ډیر تفصیل سره خبرې وکړې او د هر سوال ځواب یې په بشپړ ډول راکړو.

زما لومړی پوښتنه د ژوندون تلویزیون په لړ کې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یون صاحب وویل تاسو ته پته ده چې موجوده وخت د میډیا دی او بیا د پښتو میډیا خو ډېر ارزښت لري او هغه هم ټي وي چینل ته. ما هم په دغه اساس پنځه کاله وړاندې د پښتو ټي وي چینل لپاره هلې ځلې پیل کړې او ځمکه مې پیدا کړه بیا مې پرې ابادي وکړه او د وخت د تقاضو سره سم او هماهنګ الات مو پیدا کړل او د تجربه کارو او تعلیم یافته زلمیو یوه ډله مو برابره کړه، چې درې کاله کې دغه پروسه سرته ورسیده او بیا څه د پاسه دوه کالونه وړاندې ژوندون ازمایشي نشرات پیل کړل، چې دورانیه یې اول دوه ساعته بیا څلور بیا اته او اوس مهال څلیریشت ساعت ته ورسیده، زمونږ په خپرونو کې ادبي، مذهبي، اسلامي، کلتوري، تعلمي، هنري، سیاسي او د ژوندون په هر اړخ بحثونه کیږي او ژوندون لومړی ټلي ویژیوني شبکه ده، چې خپل دفتر خپل الات. ځانګړي ماموران او کارمندان لري، چې ټول تعلیم یافته او د نوي دور د ټیکنالوژۍ څخه د ګټې جوګه دي.

یون صاحب وویل چې ما د خپل کار شروع په څلورسوه ډالرو کړې وه او اوس مهال زمونږ اداره په سلو کې اتیا فیصده ضرورتونه پوره کوي. پاتې د ملګرو په مرستو سرته رسوو او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټلي ويژيوني شبکې ټول مصرفونه زمونږ پښتانه ملګري پوره کوي چې زه يې د خپلې ژبې او کلتور سره د دغې مينې قدر کوم.

يون صيب وويل چې زمونږ هدف د پښتون قوم بيدارول باسواده کول او د جنګونو څخه ژغورل دي او مونږ پخپلو سپڅلو مقصدونو کې بريالي شوي يو ، اګر چې په دې لار کې مونږ د بېلابېلو ستونزو سره مخ يو او د ګواښونو لاندی يو. هر وخت مو سرته خطر دی خو بيا هم خپل کارمو په چټکتيا سره روان ساتلی دی،

ما ويل يون صيب تاسو د ملي تحريک په نوم يو ګوند هم جوړ کړی دی. د دې موخه څه ده؟

نو يون صيب وويل چې په موجوده وخت کې پښتانه تار تار دي. د دوی راغونډول او په سياسي عمل او د بيا رغونې په کارونو کې برخمن کول په راتلونکيو ټولټاکنو کې د دوی د رول او ارزښت زمونږ بنيادی مقاصد دی. او تر اوسه پورې زرګونو ځوانانو زمونږ سره په ملي تحريک کې غړيتوب تر لاسه کړی دی او ډير په تيزۍ سره په وړاندې روان دی چې په راتلونکيو صدارتي ټاکنو کې به يو مناسب پښتون مشر تا به ته خپله رايې ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یون صیب وویل چې تحریک به د افغانستان کورنیو او ټولې نړۍ کې مشیتو پښتنو د ستونزو هواري لپاره وخت په وخت سمینارونه، بحثونه او په لویه پیمانه غونډې کوي، چې د نړۍ د هر ملک نه به ورته پښتانه پوهان رابللی شي او د خپلو ستونزو د هواري لپاره به خپل فکر زمونږ سره شریکوي، دده وویل چې د نن پښتون قوم بنیادي مسله د تعلیم، نشتوالی، د پردي جنګ کورته راوړل او خپل منځي اختلافات دي چې مونږ به د دغو مسلو د هوارولو لپاره هر لر هڅې کوو د لر او بر پښتون ستونزې یو شان دي باید په یوه خله د خپلو ستونزو د هوارولو لپاره کار وکړو،

د یون صیب په خیال د افغانستان او سیمې د جنګ ختمولو لپاره هم دغه بنیادي تګلاره ده. دده وویل چې اولس مشرحامد کرزی حاضر وخت د شمالي ټلوالې د اثر لاندې دی او د پښتون قوم او ژبې لپاره یې هیڅ کار نه دی کړی او د نورو قومونو او ژبو خدمت ته یې کار ویلی دی،

یون صیب دا هم وویل چې په راتلونکیو ولسمشریزو ټاکنو کې باید د افغان کډوالو لپاره د رایې ورکولو موقعې برابرې کړی شي، چې دغسې به فایده پښتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسمشر ته ورسي، ولی چې په خارج کې زيات پښتانه کډوال مشته دي.

ده دا هم وويل چې زمونږ په اطرافو کې پښتانه اباد دي چې دوی د بعضې قوتونو له خوا د تعليم څخه بې برخې ساتلی شي او پردي جنګونه پرې تپلی شي خو خپل پښتانه هم په دغه جرم کې ورسره ککړ دي. کوم خلک چې تعليم وکړي هغوی کابل او اروپا ته لاړشي د ارامی ژوند تيروي او عام وګړي جنګونو او جهالت کې پريږدي. بايد دغه ټول وګړي باسواده او له جنګونو څخه وژغورلی شي.

ده وويل طالبان او نور مخالفين بايد په سياسي عمل کې برخه واخلي او د هېواد لپاره خدمت وکړي.

ده وويل چې ما د ۳۵ نه زيات کتابونه په بېلابېلو موضوعاتو ليکلي دي. بايد دغه ولوستل شي. چې هر چا ته خپله څهره ښکاره شي، ده زياته کړه، چې د افغانستان دولت ته پکار دي چې د افغان کډوالو لپاره زمينه برابره کړي ترڅو دوی خپل هېواد ته واپس راشي او نور د پردو د غلامۍ څخه نجات ومومي. ده زياته کړه چې ملي تحريک به د ټول افغان ملت د ذده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړو او سوکالۍ لپاره کار کوي او ژوندون ټلوېزیون به یې د لارې مشال وي باید پښتانه په دغه رڼا کې خپل مرام ته ځان ورسوي، ځکه چې د ملي تحریک هر زلمي سره د علم رڼا ده او رڼا هره تیاره لرې کوي، تمبوي او تښتوي یې د جنګ څخه کرکه او نفرت کوي د امن او مینې اخوت او صداقت پرچار کوي او د خپل ګران افغانستان د بیا ودانۍ او د زلمي کهول د تربیت مسولیت په غاړه لري، او خپل افغان ملت د جنګونو د غذاب څخه ژغوري.

استاد یون وویل چې ټول افغان ملت ته زما دا پیغام دی چې ملي تحریک د بیرغ لاندې راجمع شي، ترڅو د نړۍ د نورو قومونو په څیر خوشحاله او سوکاله ژوند تیرکړو او د جنګونو څخه نجات ومومو.

په هر صورت له استاد یون څخه مو لږ وخت غوښتلی و، خو چاریې ښه چې ترڅو پورې مې پوښتنې کولې په اطمینان سره یې ورته ځوابونه ویل خو ما سره د هغوی د مصروفیاتو او د راتلونکیو میلمنو د انتظار احساس و، ځکه چې ورسره خبرې رالنډې کړې وې.خو په دغه دوران کې خبرشوم چې یون صیب په پېښور کې هم ډیر وخت تیرکړی دی او د ده لهجه او کړه وړه بیخي پېښوري وو. د دې نه علاوه هم یو شمیر خارجي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیوادونو ته یې سفرونه کړي دي. د رښتیا خبره دا ده چې ډېر مناسب او موزون شخصیت دی. بلکه داسې به ووایم چې:

د جینۍ رنګ د دراینو دی

که مرګي پرېښود د کابل منه به شینه

که چېرې افغان ملت په ده راټول شي نو ډېر ښه مثبت سوچ لري او د افغانستان جنګونو ته د پای ټکی کېښودلی او ملت له سوکالۍ سره مخ کولی شي.

پـــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوتله تر کابله

فیروزخان صادق

د افغانستان ملي تحریک
www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۳۳

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library